

KOSTANJEVIŠKE NOVICE

Glasilo občine Kostanjevica na Krki • Brezplačni izvod • Oktober 2008 • Številka 38

OBRAZLOŽITVE OBČINSKIH PRIZNANJ 2008 str.6

ŠOLA NI ŠALA str.8

RAZSTAVE: BORČIČ, ŠIMRAK, PLEMENITAŠ str.12

FOTOGRAFSKI FESTIVAL V KOSTANJEVICI str.14

DRUŠTVO GORJANSKA KONJENICA str.16

MARIJA KLEMENČIČ IZ ČRNEČE VASI str.18

NA OBISKU V PODSREDI str.20

DNS DANSKA str.28

AFRIKA - ČRNA CELINA str.30

Foto: Uroš Abram

UVODNA BESEDA

Foto: Uroš Abram

Jesen je pokrajino na hitro odela v škrlatno rumene barve, po vinogradih so trgači lovili suho vreme, njive vse bolj ostajajo zasluženo prazne, pridelek pa skrbno hranjen doma. Zna priti še kako prav, kajti vesti iz daljnih krajev v sebi nosijo seme zla. Recesija se bliža, pravijo ekonomisti in zadnja večja je naplavila Hitlerja. Upajmo, da tokratno omilijo do te mere, da val naših krajev ne bo niti dosegel, če pa že, naj jih vsaj samo na rahlo poboža.

Kot da rumeno rdeči odtenki gozdnih barv ne bi bili dovolj, nas je prvo nedeljo v mesecu, v jutranjih urah, pričakala nad Kostanjevico pisana skupina balonov. Prvi balonarstvo fotografski festival se je odvijal pri nas. O tem smo za vas pripravili reportažo. Poskušali smo ne spregledati tudi druge dogodke v kraju, kar nekaj se jih je nabralo, tako lahko berete o proslavi na Oštrcu, o jesenskem živ-žavu pred šolo, obiskali smo društvo Gorjanske konjenice, predstavljamo vam tudi najstarejšo vaščanko Črneče vasi. Takšne predstavitve občanov načrtujemo tudi v bodoče, v vsaki številki.

Spet smo pokukali tudi na tuje. Mladi Kostanjevčanki sta se nam oglasili iz različnih koncev sveta. Ena iz juga, druga iz severa, obe pa z namenom, da svoje izkušnje delita z vami. Bili pa smo tudi pri, no skoraj, sosedih. V Podsredi. Poskušali bomo v bližnji in daljni okolici iskati kraje, ki so po strukturi in velikosti približno enako veliki kot Kostanjevica, ki so se pri ureditvi svojega okolja ubadali s podobnimi problemi, iskali svoje tržne niše v turizmu in podobno. Podsreda je že tak primer. Z zagonom Kozjanskega parka se je tam precej stvari spremenilo. Trško jedro ima danes urejen izgled tudi zato, ker so dosledno upoštevali navodila kosevatorske stroke. Mogoče lahko tudi na tak način pomagamo, da bo tudi mestno jedro Kostanjevice enkrat zasijalo v vsem svojem sijaju in tako res postalo turistični biser. Če je interes, bomo k temu bomo morali težiti vsi. Vsak po svojih močeh.

• Goran Milovanović

REZULTATI VOLITEV 2008

Volišče	Črneča Vas	Kočarija	Orehovec	Oštrc	Prekopa	Kostanjevica	Skupaj		
Število volilcev	156	170	226	238	350	960	2100		
Oddanih glasovnic	79	75	138	143	195	543	1173		55.86%
Neveljavne glasovnice	5	3	1	9	6	10	34		
Veljavne glasovnice	74	72	137	134	189	533	1139		
Število glasov							0		
LDS LIBERALNA DEMOKRACIJA SLOVENIJE (Damjan Lah)	7	12	11	9	9	16	64	6.	5.62%
LISTA ZA ČISTO PITNO VODO (Teja Dumenčič)	1	1	1	0	0	3	6	11.	0.53%
SLS - SLOVENSKA LJUDSKA STRANKA IN SMS - STRANKA MLADIH SLOVENIJE (Franc Bogovič)	11	6	23	24	14	58	136	3.	11.94%
DESUS - DEMOKRATIČNA STRANKA UPOKOJENCEV (Jožica Mikulanc)	0	3	6	2	15	35	61	7.	5.36%
ZARES - NOVA POLITIKA (Vilma Jan Špiler)	4	5	12	7	9	53	90	4.	7.90%
LIPA (Dušan Vodlan)	1	1	2	3	2	5	14	9.	1.23%
SOCIALNI DEMOKRATI (Silvo Krošelj)	13	7	21	15	43	166	265	2.	23.27%
SLOVENSKA NACIONALNA STRANKA - SNS (Dušan Šiško)	11	9	6	10	18	26	80	5.	7.02%
LPR - LISTA ZA PRAVIČNOST IN RAZVOJ (Moiria Miša Cizel)	0	0	0	0	0	0	0	15.	0.00%
NOVA SLOVENIJA KRŠČANSKA LJUDSKA STRANKA (Janez Požar)	4	1	3	16	6	13	43	8.	3.78%
KRŠČANSKO DEMOKRATSKA STRANKA (Janez Cerkovnik)	1	0	3	1	0	2	7	10.	0.61%
STRANKA SLOVENSKEGA NARODA (SSN) (Jože Stibrič)	0	0	2	0	0	0	2	13.	0.18%
ZELENI SLOVENIJE (Nastja Geltar)	0	0	0	1	1	3	5	12.	0.44%
ZELENA KOALICIJA: ZELENA STRANKA IN ZELENI PROGRES (Ivan Zupan)	0	0	0	0	0	1	1	14.	0.09%
SLOVENSKA DEMOKRATSKA STRANKA - SDS (Stane Pajk)	21	27	47	46	72	152	365	1.	32.05%

KRATKE NOVICE

OBELEŽJE NA JEVIKOVHI HIŠI

V petkovem popoldnevu so na Jevnikovi hiši v Kostanjevici na Krki odkrili spominsko ploščo. Obeležje so postavili, ker so Jevnikovi v pripravah na osamosvojitveno vojno v hiši tajno hranili orožje. Ernest Breznikar, ki je takrat poveljeval občinskemu štabu Krško, je še povedal, da so orožje skrili na več lokacijah v občini Krško in da ga niso odkrili nikjer, kar priča o vdanosti ljudi. Svečanost so organizirali krško občina Kostanjevica na Krki, območno združenje veteranov vojne za Slovenijo in Slovenska vojska.

• M. J.

Zbrani pred Jevnikovo hišo. Foto: Matej Jordan

DELOVNO SREČANJE DVEH OBČIN

V Kostanjevici na Krki sta se v ponedeljek, 6. oktobra, na delovnem srečanju sestali delegaciji občin Baške iz hrvaškega otoka Krka in Kostanjevice na Krki. Namen že tretjega srečanja po vrsti je vzpostavitev sodelovanja med omenjenima občinama v okviru projektov strukturnih skladov Evropske unije.

• G. M.

Sodelovanje Kostanjevice in Baške. Foto: Matej Jordan

KOSTANJEVIŠČANI OBISKALI KAPELO MARIJE SNEŽNE

Na Veliki Šmaren so se Kostanjevičani odpravili na Veliko Planino kjer so se ob 20-letnici blagoslovitve nove kapele Marije Snežne pridružili somaševanju Ljubljanskega pomožnega škofa, msgr. dr. Antona Jamnika in sedaj že nekdanjega Kostanjeviškega duhovnika Antona Prijatelja, ki jih je ob tej priložnosti prav prisrčno pozdravil.

• G. M.

Kostanjevičani in duhovnik Prijatelj. Foto: Tina Juršič

NEJA IN TISKARSKI ŠKRAT NA POHODU

Lutkovna predstava, ki je nastala v produkciji Lutkovnega odra Kostanjevica QQ, je nanizala nekaj gostovanj. Najprej so se predstavili na festivalu Zmaj ma mlade v Postojni, nato v viški svetovni kavarni Sputnik v Ljubljani, v oš Jožeta Gorjupa so razveselili prvošolčke za njihov prvi šolski dan, prejšnji teden pa so nastopili še v Mladinskem centru Podlaga v Sežani.

• G. M.

Lutke v šoli. Foto: Staša Jordan

KRATKE NOVICE

KOSTANJEVIŠČANI ODLIČNI V MEDOBČINSKEM KROSU

V Krškem so prejšnjo sredo dopoldne pripravili tekmovanje v krosu za osnovne šole občin Krško in Kostanjevica na Krki. V 18 starostnih disciplinah je nastopilo več kot 250 osnovnošolk in osnovnošolcev. Z tremi naslovi so se okitili tekači in tekačice iz osnovne šole Jožeta Gorjupa, Kostanjevica na Krki, največ zmag pa so dosegli učenci OŠ Jurij Dalmatin, Krško. Iz OŠ Jožeta Gorjupa so si medalje pritekli: V kategoriji 1. razredi (2002) – dečki je zmagal Blaž Tomšič, drugi je bil Tim Strajnar. V kategoriji 2. razredi (2001) – deklice je bila druga Pia Urbanc, tretja pa Janja Lenič. V kategoriji 5. razredi (1998) – dečki je zmagal Erik Grubar. V kategoriji 6. razredi (1997) – dečki je bil drugi Urban Simončič. V kategoriji 8. razredi (1995) – dečki je zmagal Marko Žulič, pri deklicah pa je bila druga Tanja Vegelj.

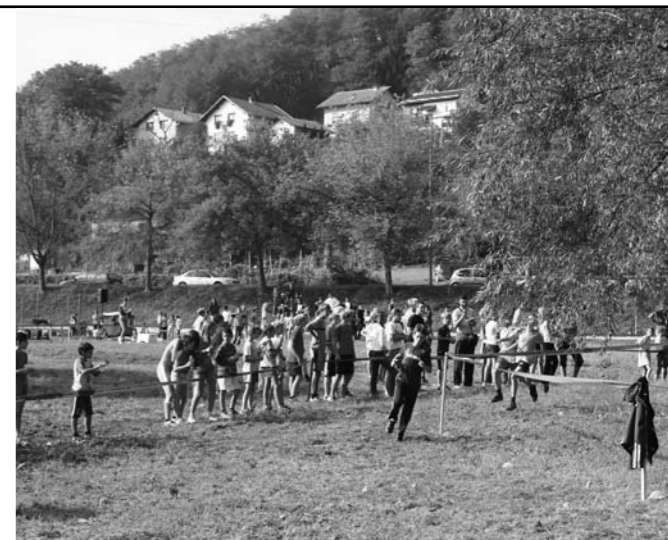

Foto: eposavje.com

TRGATEV ČASTITLJIVE POTOMKE

V nedeljskem dopoldnevu prvega oktoberskega vikenda so predstavniki Društva vinogradnikov Kostanjevice na Krki, obrali letošnji pridelek potomke najstarejše trte na svetu, trte z mariborskega Lenta. Leta 2002 so jo posadili za Galerijo Božidar Jakac in od takrat je obrodila že šestič. Iz lanskoletnega pridelka so naredili okrog 5 litrov posebnega protokolarnega vina.

• M. J.

Trgatev potomke trte iz Lenta. Foto: Matej Jordan

ODPRTJE GORJANSKE CESTE

Konec leta 2007 se je v Kostanjevici pričela rekonstrukcija Gorjanske ceste, ki je obnovo potrebovala že dlje časa. Razlogi za obnovo so se skrivali v kanalizaciji, ki ni bila priključena na čistilno napravo, pa v problematičnem križišču pri osnovni šoli ter slabem stanju ceste, ki je povrhu vsega še nevarna za pešce, saj na njej ni bilo pločnikov. S slavnostnim odprtjem ob občinskem prazniku so tako v Kostanjevici na Krki dobili sodobno urejeno cesto s pločniki, obnovljeno občestno razsvetljava, vodno napeljavo ter kanalizacijo, ki se bo uporabljala tudi za novo naselje Globočice. Za rekonstrukcijo Gorjanske ceste so zagotovili denar tudi iz regionalnih evropskih skladov in državnega proračuna, investicija pa je znesla nekaj več kot 660.000 evrov. V kulturnem programu ob odprtju ceste so nastopili članice in člani Pihalnega orkestra Kostanjevica na Krki.

• M. J.

Foto: Matej Jordan

OBRAZLOŽITVE OBČINSKIH PRIZNANJ 2008

Podelitev opatove čaše gospodu Ladu Smrekarju. Foto: Matej Jordan

PODELITEV OBČINSKIH PRIZNANJ

Na prvi svečani seji novega občinskega praznika so bila podeljena prva občinska priznanja. Kot smo poročali že v prejšnji številki, je najvišje občinsko priznanje – Opatovo čašo prejel Lado Smrekar, Kostanjeviški zlatnik je bil dodeljen Ladku Petretiču, vendar ga Petretič iz osebnih razlogov ni sprejel, Kostanjeviški srebrnik pa je prejel Matjaž Krhin. K nagradam prilagamo utemeljitve.

OPATOVA ČAŠA – LADO SMREKAR

»Kuj, snuj, drugim, ne sebi se žrtvuj«, je zapisal pisatelj, dr. Ivan Pregelj, Ladu Smrekarju ob začetku njegove poklicne poti.

Zapisana misel je postala vodnica v več kot 60-letnem delu gospoda Lada Smrekarja v Kostanjevici na Krki. Ob občinskem prazniku 2008 mu Občina Kostanjevica na Krki za življenjsko delo podeljuje najvišje priznanje občine: OPATOVO ČAŠO.

Z osebnostjo gospoda Lada Smrekarja je neizbrisno prepletena kostanjeviška polpretekla zgodovina in njen razvoj. Več kot 60 let predanega in trdega dela na področju razvoja kulture, vzgoje, izobraževanja in tkanja nove podobe Kostanjevice na Krki je povezano z njegovo vizijo, znanjem, delom in upornostjo. Lado Smrekar je živel za svoje cilje, ideale, nikoli ni hodil zgolj v službo, vse njegovo početje je bilo prežeto z njegovo naravnostjo, njegovo osebnostjo, usklajeno z njegovim notranjim klicem. Kostanjevica na Krki ga je očarala in začarala prvi dan, ko je prestopil meje tega posvečenega prostora pod Gorjanci. Mogočen, čeprav do temeljev razsut kloster, otok, ki ga je takoj povezal z obliko

slikarske palete, pa hiša učenosti, v katero je stopil po službeni dolžnosti, razgibano povojno obdobje z obnovitvenim vrvežem, meščansko tradicijo, ki se je začela izgubljati, željo ustvarjati in dokazati, da je možno narediti velike stvari, če veš, znaš, hočeš in imaš tudi možnosti, čeprav skromne, in sodelavce, ki ti sledijo. Vsi ti elementi so začeli ob idejah, hotenjih in dejanjih tvoriti vsebine, ki so Kostanjevico na Krki prebudile, razburkale sokove njenih ljudi. Kemija, ki je obrodila mnogotere sadove. Najprej je dobila prosto pot umetniška beseda skozi ustvarjalne like dramske literature, tako na domačem, slovenskih in tujih odrih. Šolski prostori so zasijali v novi luči, razstavljenih slikah slovenskih ter tujih slikarjev, in tu so mlade generacije vpijale duh umetnosti in ga ponesle kot popotnico v življenje. V goste so prihajali pesniki, pisatelji, slikarji, skladatelji, politiki, z njimi so v Kostanjevico prodirale ideje, zamisli, ki so jih po svojih močeh pomagali tudi uresničiti. Zažarel je ogenj Dolenjskega kulturnega festivala, odvile so se slikarske razstave, koncerti uglednih ansamblov in posameznikov, kot drugo kulturno središče je zaživel Lamutov likovni salon. Na kloštrskih ruševinah so doneli zvoki orkestrrov in solistov, pod milim nebom, z močnim umetniškim in čustvenim nabojem. Najprej je dosegel, da se je prenehalo z nadaljnjim uničevanjem kul-

turnega spomenika, predvsem pa je vložil ogromno energije v obnovo in vsebino obnovljenega samostana. Restavrirani prostori so sprejemali darila slovenskih umetnikov: Jakca, Franceta in Toneta Kralja Gorjupa, Goršeta, Didka, Boljke, Borčiča. Ustanovil je Galerijo Božidar Jakac. Z njegovim delom je tesno povezana duhovna in materialna prenova osnovne šole v Kostanjevici na Krki, ki je prva gostila kiparje na mednarodnem kiparskem simpoziju Forma viva, ki ga je soustanavljal in umestil v Kostanjevico na Krki. Grafični biennale jugoslovanskih otrok je povezal in družil nadarjene mlade umetnike, ki so s svojim delom dopolnjevali kulturno poslanstvo. Ob vsem delu v šoli in razgibanem življenju v Kostanjevici je našel čas za sodelovanje v mnogih odborih, svetih, komisijah, povsod prisoten in povsod zagovornik Kostanjevice na Krki. Preizkušnje so ga utrjevale, polen pod nogami ni štel, vedno je znal stopiti preko njih trdno odločen uresničiti zamisli in skupne odločitve. Lado Smrekar je bil v vseh letih zagovornik in ambasador Kostanjevice na Krki, posvetil ji je svoje življenje. Za neprecenljiv vložek je že prejel številna najvišja državna

KOSTANJEVIŠKI ZLATNIK – LADKO PETRETIČ

Ladko Petretič je že vrsto let pobudnik razvoja v Kostanjevici na Krki, s svojo vnemo in pozitivno naravnostjo pa skupaj z družinskim podjetjem prinaša v naš kraj nove pridobitve in napredek.

Ko je pred mnogo leti odprl manjšo delavnico za popravilo avtomobilov, verjetno še sam ni vedel, do kakšnih razsežnosti se bo razvilo njegovo podjetje. V bodoči obrtni coni je postavil sodoben obrat za avtoličarstvo. Začel je širiti svojo dejavnost in kot prvi v okolici zgradil sodoben bencinski servis, ki je Kostanjevici na Krki zagotovil oskrbo z bencinskimi derivati, to ponudbo pa je dopolnil še z vulkanizersko delavnico in manjšim bifejem.

V Kostanjevici na Krki smo imeli do nedavnega zelo skopo trgovsko ponudbo. Ladko Petretič pa se je odločil, da jo, v sodelovanju z Mercatorjem, oplemeniti z novim sodobnim trgovskim centrom in odkupom manjše trgovine na Ljubljanski cesti. Pri tem je prevzel tudi vse delavke in dodatno zaposlil še vrsto drugih. S tem je naši občini in širši okolici zagotovil sodobno trgovsko ponudbo in v sklopu nje odprl tudi servis. Za izredne zasluge za razvoj kraja mu zato Občinski svet Občine Kostanjevica na Krki podeljuje Kostanjeviški zlatnik za leto 2007.

Foto: Matej Jordan

OBRAZLOŽITVE OBČINSKIH PRIZNANJ 2008

in družbena priznanja. Za njegovo življenjsko delo, njegov prispevek k razcvetu mesta Kostanjevica na Krki, mu občina Kostanjevica na Krki podeljuje najvišje priznanje – OPATOVO ČAŠO.

Lado Smrekar in Matjaž Krhin. Foto: Matej Jordan

KOSTANJEVIŠKI SREBRNIK – MATJAŽ KRHIN

Matjaž se je Pihalnemu orkestru Kostanjevica na Krki pridružil kmalu po ustanovitvi in s svojim edinstvenim pristopom kot predvodnik hitro zaznamoval nastope orkestra tako v času pustnih prireditev kot tudi na srečanjih pihalnih orkestrrov in ostalih nastopih po vsej Sloveniji. Brez dvoma sta Matjaževa mojstrsko vrtenje predvodniške palice in izviren nastop botrovala k prepoznavnosti našega orkestra v širšem slovenskem prostoru. Njegov zabaven in sproščen nastop navdušuje in odpira nova znanstva in s tem tudi marsikakšno denarnico iz katere se črpajo sredstva za delovanje društva. Matjaž se je nekoliko kasneje resno lotil tudi igranja saksofona v orkestru, vendar pa ostaja njegov prvi in najpomembnejši instrument predvodniška palica.

Matjaž je tudi podpredsednik pihalnega orkestra, a za to, da bi bil s polno mero predan delovanju društva in vedno pripravljen narediti nekaj več za uspeh, ne potrebuje imenovanja na pomembne funkcije, Matjaž je tak tudi brez hvale in priznanj. S svojo pozitivno energijo in zagnanostjo je svetel zgled, kako o se lahko uresničijo in izpeljejo ideje brez veliko sredstev in še več nepotrebnih besed.

V današnjih časih je zastarelo govoriti o udarništvu, prostovoljstvu, je pa zato zelo sodobno govoriti o dodani vrednosti. Matjaževa dodana vrednost k življenju in utripu mesta in občine Kostanjevica na Krki je v resnici značilna in izjemna, saj ju je s svojim prihodom pred 30 – imi leti zaznamoval na edinstven in pozitiven način. In, resnici na ljubo, pa če si to hočemo priznati ali ne, takih ljudi ni veliko, zato mu občinski svet Občine Kostanjevica na Krki podeljuje priznanje KOSTANJEVIŠKI SREBRNIK ZA LETO 2007.

ŠOLA NI ŠALA

Ko odraščala sem jaz, bila je vzgoja resen špas;
ves dan so učili me veselo, kar približno je zvenelo:

Pusti moj šivalni stroj in vsaj malo mirno stoj,
roke brž si umij in nikar tako ne vpij.

Joj, ne jej tako grdo, žlico v desno daj roko,
ne cmokaj, ne packaj in po knjigah ne čekčaj.
Ven na dež se ne sme in očisti si zobe, mir mi daj,
ne divjaj, v svoji sobi se igray.

Daj nazaj moj papir in, za vraga, daj že mir!
Zato pa danes moja hči bolj svobodno naj živi!
Vendar čisto malo reda naj navadi se seveda in
iz tega pač sledi tisto, no, ki se glasi:

Pusti moj pisalni stroj in vsaj malo mirno stoj,
roke brž si umij in nikar tako ne vpij...

KAKO GRE NAPREJ,
PA ZGORAJ POGLEJ!

(S. Wakounig)

Začelo se je šolsko leto 2008/09

Naj se še tako trudimo zanikati vse, kar se je dogajalo nekoč, vse, kar nam je bilo všeč ali pa nas je težilo, ne moremo ubežati besedi vzgoja in ne zavreči tistega, kar se je skozi tisočletja izkazalo in oblikovalo kot vrednota. Danes ta beseda vse bolj postaja žogica, ki si jo, predvsem v predvolilnem času, podajajo levi in desni, pri tem pa pozabljajo, da so vrednote brez političnih predznakov, saj so to tisti ključni temelji, na katerih stoji neka družba. Tudi ko bomo v novem šolskem letu skupaj oblikovali vzgojni načrt šole, ne bomo mogli zaobiti vrednot, ki jih spoštujemo in ki naši sredini pomenijo gonilo in silo, s katero ustvarjamo prihodnost. Ne potrebujemo veliko besed ne dolgih razprav, pomembne bodo skupne odločitve in še bolj – skupno spoštovanje teh šolskih pravil. A tudi potem verjetno ne bomo mogli zaobiti navodil iz uvodnega besedila, saj vzgojni načrt sam po sebi še ne pomeni, da bomo pri vzgoji uspešni, za to se moramo truditi vsi, vsak dan posebej, pa četudi se sami sebi zdimo kot pokvarjena plošča... Nič hudega, svet se vrti kot plošček in mi smo na njem le kratek vek, zato se moramo prilagoditi njegovim silnicam in drug drugemu, da nas ne iztiri in nas življenje večkrat po- boža kot polije z mrzlo vodo.

• Melita Skušek

Nekaj statistike novemu šolske- mu letu na pot

Šolo bo letos v devetih oddelkih (prvič izvajamo samo devetletni program) obiskovalo 192 učencev, v vrtcu pa je vpisanih 84 otrok v petih oddelkih. Poleg rednih imamo v šoli še 2,64 oddelka podaljšanega bivanja in en oddelek jutranjega varstva. Prednostne naloge v šolskem letu 2008/09

- Velik poudarek bomo namenili sodelovanju med šolo in starši, pa tudi odnosom med učitelji in učenci. Skupaj bomo oblikovali Vzgojni načrt šole.
- Poskušali bomo doseči, da se bo spremenil odnos učencev in staršev do domačega dela (naloge, raziskovanje, poizvedovanje..)
- Trudili se bomo, da bomo dosegali čim boljše rezultate na učnem in vzgojnem področju ter na tekmovanjih iz znanja in na športnih srečanjih.

Projekti v šolskem letu 2008/09

- Tudi letos se bomo vključili v mednarodne projekte Evropa v šoli, Pomladni dan v Evropi in Evropska vas.
- Aktivno bomo sodelovali v mednarodnem projektu EKO ŠOLA in storili

vse, da bomo potrdili prejeto zeleno zastavo.

- Še več pozornosti bomo namenjali vsebinam zdravstvene vzgoje, saj se želimo priključiti mreži zdravih šol.
- Sedmošolci bodo vključeni v projekt Rastem s knjigo.
- Ob 20-letnici otroškega likovnega extempora bomo pripravili jubilejno mednarodno srečanje, v katerega bodo kot gostitelji vključeni tudi naši učenci.
- Sodelovali bomo v projektu Mreže 2, ki ga vodi Šola za ravnatelje, z naslovom Vodenje razreda.
- Skupaj s partnerskimi šolami se bomo prijavi na javni razpis za izvajanje projektov s področij kulturna vzgoja in bralna pismenost za obdobje 2008 do 2011, ki ga razpisuje Ministrstvo za šolstvo in šport, ter v projekt INTERREG IIIA Znanje ne pozna meja II.
- Skupaj z Občino Kostanjevica na Krki bomo sodelovali v projektu Svetovna prestolnica knjige, ki ga bo vodila Mestna občina Ljubljana.

Pritožbena komisija

Svet šole je na svoji seji 28.5.2008 v skladu s 60. c členom Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o osnovni šoli (Uradni list RS, št. 102-5073/2007) imenoval pritožbeno komisijo, ki odloča o pritožbah v zvezi z uresničevanjem pravic in dolžnosti otroka oziroma učenca. Pritožbena komisija je sestavljena iz najmanj 10 članov, od katerih mora biti več kot polovica strokovnih delavcev šole. Pritožbena komisija je imenovana za štiri leta.

STROKOVNI DELAVCI ŠOLE:

1. Jožica Čukajne
2. Ervin Felicijan
3. Darja Janškovec
4. Ana Pečar
5. Lidija Stipanič
6. Janez Zajšek

STROKOVNI DELAVKI SOSEDNJE ŠOLE:

1. Lidija Sotler
2. Metka Škrbina Rozman

ČLANICI SVETA STARŠEV:

1. Mateja Kržičnik
2. Nataša Unetič Tomše

Izbirni predmeti

Predmetnik zadnje triade devetletne osnovne šole vključuje tudi izbirne predmete družboslovno-humanističnega in naravoslovno-tehničnega sklopa. V šolskem letu 2008/09 bomo na osnovi ponudbe in izbire učencev izvajali naslednje predmete:

	PREDMET	UČITELJ	ŠTEVILO SKUPIN
DRUŽBOSLOVNO-HUMANISTIČNI SKLOP	Nemščina 1	Danica Radošević	1/ 2 uri
	Nemščina 2	Danica Radošević	1/ 2 uri
	Nemščina 3	Danica Radošević	1/ 2 uri
	Likovno snov. 1	Maja Mlakar	1
NARAVOSLOVNO-TEHNIŠKI PREDMETI	Šport za sprost.	Ervin Felicijan	1
	Urejanje besedil	Marko Škofca	2
	Računal. omrežja	Marko Škofca	1
	Obd. gradiv - les	Saša Silič	1
	Sod. prip. hrane	Jožica Čukajne	1
	Sonce, luna, zemlja	Martina Križnik	1
SKUPAJ			10
ŠTEVILO UR			

Učenci so lahko v skladu z 2. in 3. odstavkom 52. člena Zakona o oš (Uradni list RS št. 81/06, 102/07) oproščeni sodelovanja pri eni uri izbirnega predmeta, če se vzporedno izobražujejo v javno veljavnih programih (glasbena šola) in če prosijo za opustitev sodelovanja.

Nadstandardni programi

Naša šola v šolskem letu 2008/09 poskusno uvaja v prvi razred angleščino. Gre za nadstandardni program, ki sodi v inovacijo na področju osnovnošolskega izobraževanja. Pouk poteka po metodi »jezikovne kopeli«. Preko te metode otrok širi svoj besedni zaklad, ki ga aktivno uporablja le skozi pesmi, posameznik se ne izpostavlja, vse poteka spontano, preko rednih dejavnosti. Angleščina v 1. razredu ne pomeni nove obremenitve za učence.

Prvi šolski dan

Za prvošolce smo pripravili sprejem z lutkovno predstavo Neja in tiskarski škrat, za popotnico v šolo pa so vsi prejeli tudi istoimensko slikanico in se posladkali s torto dobrodošlice.

Foto: Staša Jordan

Šola v naravi. Foto: Staša Jordan

Udeleženci šole v naravi. Foto: Staša Jordan

Letna šola v naravi

Odpadli termin letne šole v naravi za učence 5. razreda smo nadomestili od 8. do 12. septembra v Umagu, v Domu za letovanje otrok Ljubljana. Letne šole so se udeležili vsi učenci, dokazali pa so, da so odlični plavalci in da jim tudi potapljanje ni tuje.

Šolski kros

Prva šolska tekmovanja so se začela, na krosu so se pomerili učenci od prvega do devetega rezultata. Najuspešnejši so bili:

1. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Blaž Tomšič
2. mesto	Tim Strajnar
3. mesto	Matej Škoda

1. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Eva Sokolovič
2. mesto	Maša Jordan
3. mesto	Jožica Vovko

2. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Lovro Jarkovič
2. mesto	Uroš Štefanič
3. mesto	Jaka Jevšnik

2. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Pia Urbanč
2. mesto	Janja Lenič
3. mesto	Karmen Tršinar

3. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Miha Štokar
2. mesto	Simon Božič
3. mesto	Jan Kostanjšek

3. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Zala Kržičnik
2. mesto	Eva Krajnc
3. mesto	Lara Njegač

4. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Anže Kučič
2. mesto	Žiga Juršič
3. mesto	Aljaž Urbanč

ŠOLA

4. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Kristina Sintič
2. mesto	Urša Dvojmoč
3. mesto	Žana Krošl

5. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Erik Grubar
2. mesto	Domen Rostohar
3. mesto	Jaka Štokar

5. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Simona Zagorc
2. mesto	Lina Jerele
3. mesto	Blažka Krašovec

6. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Urban Simončič
2. mesto	Gregor Štefanič
3. mesto	Jožef Krajnc

6. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Marta Lipoglavšek
2. mesto	Eva Molek
3. mesto	Barbara Gal

7. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Borut Sintič
2. mesto	Rok Pirc
3. mesto	Jan Tršinar

7. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Tanja Vogel
2. mesto	Laura Cekuta
3. mesto	Nina Cujnik

8. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Marko Žulič
2. mesto	Luka Lipoglavšek
3. mesto	Oton Strgulec

8. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Alja Planinc
2. mesto	Darja Dvornik

9. Razred - dečki

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Jan Zakšek
2. mesto	Janez Gunde
3. mesto	Simon Krapež

9. Razred - deklice

UVRSTITEV	IME IN PRIIMEK
1. mesto	Lidija Čučnik

Foto: Matej Jordan

Foto: Matej Jordan

Foto: Matej Jordan

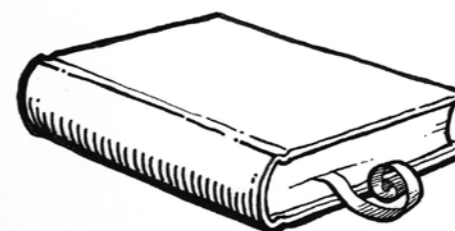
Tekmovanje iz logike

Šolskega tekmovanja se je udeležilo 38 učencev od 4. do 9. razreda, trinajst med njimi jih je prejelo priznanja, najuspešnejši pa se bodo udeležili državnega tekmovanja. Našo šolo bodo zastopali: Žan Štokar (7. razred), Andreja Olovec (8. razred) ter Katja Koncilja in Marko Jordan iz 9. razreda.

ŽIV ŽAV "Nekoga moraš imeti rad"

Naša šola skupaj z DPM Kostanjevica na Krki vsako leto ob tednu otroka prireja otroški živ žav. Tudi letos smo pripravili vrsto bogatih dejavnosti, od športnih do ustvarjalnih delavnic, male šole jahanja, gasilskega in policijskega kotička, zabaval nas je klovn, v nogometni tekmi pa so se pomerili za 4. pokal starega igrišča občinski svetniki in starši naših učencev. Tudi tokrat je zmagala ekipa staršev, njihova premoč pa še naprej kliče pa novih korakov do spodobnega igrišča. Prireditev je bila namenjena tako predšolskim kot šolskim otrokom, za učence zadnje triade smo pripravili tudi delavnico na temo preprečevanja odvisnosti od prepovedanih drog. Poskrbeli smo tudi, da nihče od živžavovcev ni bil lačen in žejen.

Prireditelji se iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste nam brezplačno pomagali pri organizaciji, še zlasti pa Policiji (gospodu Butari in njegovi ekipi), Društvu Gorjanska konjenica, PGD Prekopa, G-rega – zavodu za rekreacijo, šport in prosti čas ter klovnu Romanu Frelihu.

DROBTINICE IZ VAŠE KNJIŽNICE**PRAVLJIČNE URICE PRI KOSTANJEVEM ŠKRATU**

Jesenski vetrc je zopet zapihal in potresel krošnje kostanjev v zlato obarvanih gozdovih. V ježicah pa niso samo kostanj! V eni je nekaj zaškrebalo ... In iz nje je pokukal pravi pravcati škratek: Kostanjev Škrat! In kam je odhitel? V kostanjeviško knjižnico! To drobno, nasmejeno bitje bo tudi letos s čarobnimi pravljicami razveseljevalo otroke.

Njegov pravljичni koledar je posebej pisano označen ob torkih, ko se mu na pravljичnih uricah pridružijo dobre vile, zviti lisjaki, nagajivi otroci, prijazni palčki ... in seveda naši mali prijatelji!

Kostanjev Škrat tudi letos komaj čaka otroke, da sedejo k njemu in mu prisluhnejo vsak torek ob 17. uri v knjižnici!

E-KNJIŽNICA

Večkrat smo že poudarili, da je kostanjeviška knjižnica tudi e-knjižnica, pa vas hočemo le ponovno povabiti, da se poslužite tudi te naše storitve. Na razpolago imate tri sodobno opremljene računalnike z dostopom do interneta. Naši mladi obiskovalci tu preživijo nešteto ur v brskanju in druženju po neskončnosti svetovnega spleta, marsikomu smo že pomagali iz zadrege kje natisniti dokumente, tu lahko poiščete informacije o skoraj vsem, dostopate do e-uprave ... Če z računalnikom še niste domači, se lahko dogovorimo in v knjižnici vam bomo pomagali pri prvih korakih na tej neskončni poti.

VEČER S FERIJEM LAINŠČKOM

Feri Lainšček ni samo imeniten pisatelj pogosto nagrajevanih in množično branih romanov, ampak tudi pesnik, dramatik in scenarist. V njegovih delih je slutiti brezmejno razsežnost prekmurske duše, sam temu reče tudi ravninski sentiment. Čeprav je eden od rekorderjev med slovenskimi pisatelji po plodnem in uspešnem opusu, zaradi tega ni postal prevzeten in je prav prijeten sogovornik. Vabim vas, da mu prisluhnete na literarnem druženju v petek 24. oktobra ob 18. uri v gostilni Kmečki hram.

Večeri se daljšajo in prihajajo dnevi, ko bomo imeli več časa tudi za prijateljice knjige. Naše police dnevno polnimo z novimi knjigami: leposlovnim branjem za kratek čas in odmik od vsakdanjosti in strokovno literaturo, ki nam je lahko v pomoč pri pridobivanju novega znanja in širjenju obzorij. Knjižnica v Kostanjevici vas vabi, da se oglasite vsak torek in četrtek med 12. in 18. uro.

Pridite, vedno boste dobrodošli, vedno boste našli kaj zase!

• Alenka Žugič Jakovina

AVGUST DEMŠAR: RETROSPEKTIVA

Sanje, 2008
286 strani

Na knjižnih policah ne moremo najti ravno veliko detektivskih romanov, ki bi jih napisali slovenski avtorji. Tako je gotovo vredno omeniti Mariborčana Avgusta Demšarja z višjim kriminalističnim inšpektorjem Martinom Vrenkom, ki v Mariboru razrešuje zapletene kriminalne zgodbe. Pisatelj ima namen ustvariti prvi slovenski ciklični detektivski roman, trenutno piše že četrtega.

Drugi primer bralca znova popelje v spretno napisano kriminalno zgodbo. Tokrat se Vrenk v mestni galeriji udeleži svečane otvoritve retrospektive pravkar preminulega slikarja Korenika. A namesto modernih slikarij se mora inšpektor ukvarjati s truplom umetnikovega sina, ki ga je morilec nekaj minut po otvoritvi z granitno kocko udaril po glavi. Ko nekaj dni zatem umre še en človek, ki je povezan z retrospektivo, se inšpektor znajde pred posebno težko nalogo. Vse kaže na to, da se odgovori skrivajo v zaprašenih mapah umetnikove likovne zapuščine. Inšpektor se skupaj z zvestim pripravnikom loti reševanja uganke ...

Berljiva in napeta zgodba, ki jo priporočamo vsem ljubiteljem detektivskih romanov.

• A. Ž. J.

KHALED HOSSEINI: TISOČ VELIČASTNIH SONC

Mladinska knjiga, 2008
526 strani

Marjam in Lajla sta se rodili v različnih družinah. Marjam, nezakonska hči premožnega moškega in njegove služkinje, živi odmaknjeno otroštvo očarana s predstavo o svojem očetu. Zase si želi več – iti v šolo, se izobraževati ... Tudi mula, ki jo poučuje, jo spodbuja pri tem, a mati njeno težnjo stalno zavrača: »Kakšen smisel bi imelo šolati dekletu, kot si ti? Kot da bi loščil umivalnik. Ženske, kot sva jaz in ti, se mora v življenju naučiti ene same stvari. In to je potrpeti.« Po samomoru matere jo komaj štirinajstletno oče poroči z mnogo starejšim Rašidom, čevljarjem iz Kabula. Ko se že zdi, da bo dobila svoj košček sreče, splavi otroka in ko režim Daoud Khana pade v roke komunistov, se v njuni hiši vse spremeni.

Lajla, se rodi v času komunizma in tako uživa ugodnosti šolanja in svobode, ki je bila takrat mogoča za afganistanske ženske. Toda tudi v njeno »idilično« življenje poseže zamenjava političnega režima. Njene starše pokonča izstreljena raketa in zanjo ostaneta samo dve možnosti: prostitucija ali poroka. Sprejme Rašidovo ponudbo in postane poleg Marjam njegova druga žena. Najprej med ženskama vlada napetost, a ju vse bolj fundamentalistični patriarhat usodno poveže.

V romanu gre za usodo dveh žensk različnih generacij in nenekega socialnega izvora, ki ju vrsta naključij poveže v tesno prijateljstvo, ki jima pomaga živeti v krvavih zgodovinskih okoliščinah in v ženskam izrazito neprijazno okolju.

Zgodba, ki te težko pusti ravnodušnega.

• A. Ž. J.

6. POSTAVITEV V GRAFIČNEM KABINETU BOGDANA BORČIČA

Od 3. oktobra 2008 dalje je v Grafičnem kabinetu Bogdana Borčiča na ogled nova postavitev. Gre za že šesti periodični pregled izjemnega opusa Bogdana Borčiča, odkar je leta 2001 Galeriji Božidar Jakac podaril prek 800 grafičnih listov, donacijo pa dopolnjuje vsako leto s sprotno letno produkcijo grafik. Zbirka se tako bliža številki 1000. Izbor razstavljenih del je tudi tokrat naredil umetnik sam, po naj sodobnejših muzejskih standardih pa smo jih ponovno opremili kar v naši hiši, tokrat s pomočjo Urše Kuplenik.

Razstavljeni dela datirajo v prvo polovico devetdesetih let prejšnjega stoletja, postavitev pa smiselno nadaljuje zgodbo grafik, ki so bile na ogled čez poletje in v katerih je bilo nekaj listov gostih kvadratnih mrež, kjer je bilo na vozliščih še moč slutiti sled školjke, prevladovala pa so dela iz cikla Vrez. Tudi v tej, šesti postavitvi, ostajamo v maniri minimalistične umetnosti, kjer Borčič v eksperimentiranju s tehnikami in grafičnimi ploščami, s spremembo ritma, pretežno črno-belim kontrastom, z obrati okrog vertikalne ali horizontalne osi, ali pa zrcalnim obračanjem plošč precizno in premišljeno gradi slikovno polje s postopkom t.i. kadriranja. Pri teh kompozicijah, kot je zapisala likovna kritičarka Barbara Borčič, gre skoraj za: »fotografsko ali filmsko kadriranje izrezov, igre svetlobe in teme, pa tudi geometrije relacijskih elementov. Zanje je značilna koncepcija slikovnega polja, ki kot celota ustreza konceptu prostora, vzetega iz večje celote«.

• Goran Milovanović

ROBERT ŠIMRAK WIREFRAME

V jesenskem terminu se v razstavišču nekdanje samostanske cerkve s sodobno umetniško postavitvijo predstavlja hrvaški umetnik Robert Šimrak. Gre za pripadnika srednje generacije hrvaških umetnikov, ki je pomembno zaznamovala zadnje obdobje kulturne produkcije pri sosedih. Šimrak deluje tudi kot pedagog, od leta 2006 je docent na grafičnem oddelku Akademije za likovno umetnost v Zagrebu.

Šimrak je v prostor gotske arhitekture postavil devet svetlečih objektov, kot uvod pa je v prezbiterij obesil 10 metrov dolg digitalno natisnjen transparent. Vseh deset objektov je poimenoval Kiberstroj, s podnaslovom Corps sans organe (telo brez organov). Razstavi lahko pripišemo izjemno subtilnost in aktualnost v sodobnem času. Mnogi teoretiki družbe namreč naš čas interpretirajo kot prehod iz industrijske v informacijsko družbo. Če je 20. stoletje poganjal pospešen industrijski razvoj, je naš čas prav gotovo čas informacij. Printi na Šimrakovih svetlobnih objektih aludirajo na to večplastno. Sami svetlobni objekti, kot tudi transparent v prezbiteriju, aludirajo na reklamne panoje, vendar kot umetniški objekt odpirajo klasično strukturo fantazme. Odkrivajo, da je tisto, kar poganja svet, pravzaprav osvetljen prazen prostor. Torej konstrukt sam na sebi. Vsa mašinerija, ki jo je Šimrak v slikovnem polju postavil v ozadje digitalnega printa, ima funkcijo proizvodnje znaka v ospredju. Vendar ne v smislu zlahtnega manufakturnega izdelka ali objekta, temveč proizvajajo izrazito nasičenost znakov. Bombardirajo nas z njimi.

Kustosinja Leila Topič in Robert Šimrak. Foto: Matej Jordan

In ni pomembno ali ima znak kašen pomen ali ne, naj gre za računalniški znak @ ali kitajsko pismenko, je učinek enak. Tak kot pri bizarnih reklamah za pralne praške, kjer ni važna vsebina ali kvaliteta, temveč nasičenost informacije. Aludira na čas, kjer ni več izdelka, kot produkta industrijske družbe, temveč je le še logo. Le še znak kot informacija.

• Goran Milovanović

KAREL PLEMENITAŠ POTI / PATHS

Plemenitaševa umetnost je umetnost življenja, je umetnost otipljivega, umetnost poti. Plemenitaš gradi, nalaga, govori - na subtilen, neprisiljen a rahlo aroganten (v najboljšem pomenu besede) način.

Njegovo postavljanje iz horizontalnega, ploskega lista v pokončno, samostojno, tidimenzionalno telo, agitira in prepričuje, da morajo stvari dozoreti, rasti; in mi z njimi. Njegovi monolitni, iz betonskih kvadrov sestavljeni podstavki, ki prodirajo iz tal nas opominjajo na pot, ki jo je moralo njegovo delo premagati. Sled, ki jo pušča za sabo je radikalna v vseh pogledih bivanja, nastajanja, dozorevanja. Iz tega razloga nam nikakor ne more biti vseeno za nastanek in sporočilo razstave.

Grafike na telesih, ki s tako naglico strmijo proti nebu, se prelivajo v prostor in globino, postavljajo nam vsaj ta vprašanja: kako, kdaj in zakaj. Mogoče se na prvi pogled zdijo razumljiva in logična, a je odgovor nanje bolj zapleten. Vprašanja so subjektivna in reflektirajo opazovalčevo pot skozi obstoj, dojemanje okolice, občutljivost na estetiko in drznost diskurza z samim sabo. Iz tega sledi: odgovori si sam.

S sprehodom med deli (po Poteh) smo priča pokrajini, kjer prostor ali čas dejansko ne obstajata, kjer dinamika igra vlogo časa in kjer je prostor neskončna premica za katero upamo, da se bo spremenila v krožnico, da se lahko vrnemo na izhodiščno točko, kjer bomo v miru sami premleli videno.

Če boste na poti Karla Plemenitaša stopili neobremenjeno, nikakor ne pričakujte, da boste prav taki z njih sestopili.

• Matic Skušek

Karel Plemenitaš. Foto: Matej Jordan

JANJIN PLAKAT BIO20 RAZSTAVLJEN V BRNU

2. oktobra 2008 je bil v Arhitekturnem muzeju Ljubljana odprt že 21. bienale industrijskega oblikovanja (BIO21), ena redkih uglednih mednarodnih razstav, ki vsaki dve leti že več kot 40 let predstavlja strokovno izbrane izdelke s področja industrijskega oblikovanja, vidnih sporočil in oblikovalskih zasnov iz vsega sveta. Pomembno vlogo pri predstavljanju bienala širši javnosti imajo plakati, ki so postali pomemben del kulturne dediščine na področju slovenskega grafičnega oblikovanja. Njihovi snovalci so bili pogosto izbrani na natečajih. Leta 2006 je na natečaju za 20. bienale industrijskega oblikovanja zmagal plakat naše občanke in vsestranske ustvarjalke Janje Grubar. Zasnovala ga je ob 20. obletnici oddelka za vizualne komunikacije na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje, pod mentorstvom profesorja Petra Skalarja. Leta 2007 pa je bil Janjin plakat BIO20 uvrščen še na 3. bienalu vidnih sporočil Slovenije. Vsa sprejeta dela so bila razstavljena v Narodni galeriji v Ljubljani. V kategoriji plakatov je BIO20 je osvojil priznanje žirije, ki so jo sestavljali mednarodno priznani oblikovalci Pierre Bernard (F), Irma Boom (NI), William Drenttel (ZDA), Jessica Helfand (ZDA) in Cyprian Kosciniak (NI, PL) Svojo odločitev so obrazložili: Čudovit koncept plakata, ki fotografijo stikala uporabi kot tipografski element. Vsa nagrajena dela tega bienala, med njimi tudi Janjin plakat, so trenutno razstavljeni

na 23. mednarodnem bienalu grafičnega oblikovanja, Brno 2008, na Češkem, kar je prva skupinska predstavitev slovenskega grafičnega oblikovanja na tujem. Razstava je na ogled od 18. junija do 19. oktobra.

• A. G.

Plakat BIO20, Avtorica: Janja Grubar, Mentor: prof. Peter Skalar

VESNA HORVAT NA RAZSTAVI BIO21 V ARHITEKTURNEM MUZEJU LJUBLJANA

2. oktobra se je z neposrednim televizijskim prenosom v Ljubljani otvoril že 21. Bienale industrijskega oblikovanja. Razstavo prireja Sekretariat BIO, ki deluje v okviru Arhitekturnega muzeja Ljubljana. O vseh bistvenih elementih razstave, razen ocenjevanja, odloča prireditveni odbor, ki je sestavljen iz predstavnikov Mestne občine Ljubljana, Gospodarske zbornice Slovenije, Ministrstva za kulturo, gospodarstva, oblikovalske stroke in Arhitekturnega muzeja Ljubljana. Izbor del za razstavo je maja 2008 opravila neodvisna mednarodna izbirna komisija (v sestavi: Katja Burger, Hilde Bouchez, Petra Černe Oven, Paolo Favaretto, Rudolf Greger, Bojan Klančar, Gergely Nadas) ki je med 421 prijavljenimi deli iz 29. držav izbrala 126 del iz 18 držav. Neodvisna mednarodna žirija v sestavi Iva Babaja (Hrvaška), Vivian Cheng Wai Kwan (Hong Kong), Paulo Maldonado (Portugalska), Victor Margolin (ZDA), Johan Valcke (Belgija) je nato zasedala v Ljubljani, 30. septembra in 1. oktobra 2008 in na svečanem otvoritvenem dogodku podelila nagrade: zlate medalje BIO, dobre zasnove BIO in častne pohvale BIO.

V ožji izbor in s tem na razstavo je prišla tudi Vesna Horvat iz Kostanjevice na Krki, ki je za Atelje Neapolis, d. o. o., oblikovala Zložljive lončke za cvetje U pot. "Lončki U pot so izdelani iz samorazgradljive poliuretanske folije, ki je

narejena kot papirus s platenjem ostankov tekočega lesa. Obliko, višino in prostornino lončkov je mogoče poljubno prilagajati. So lahki, zložljivi, vodoodporni in večnamenski. Uporabljati jih je mogoče kot cvetlične lončke, kot vstavke za smetnjak, namenjene lažjemu sortiranju smeti, kot škatle za prenašanje in hranjenje predmetov, zaboje za igrače, lončke za svinčnike", so zapisali v razstavnem katalogu Bia 21. Razstava bo v prostorih Arhitekturnega muzeja Ljubljana, na gradu Fužine, odprta do 2. novembra 2008.

Do 24. oktobra pa si lahko na gradu Dobrava, v njeni domači galeriji, ogledate še Ogrlično razstavo.

• G. M.

Pogled v razstavišče Foto: Tanja Verglas

FESTIVAL

Foto: Matej Jordan

Skupinski portret trinajstih fotografov (Uroša Abrama, Rajka Čubra, Jaroslava Jankoviča, Alenke Kociper, Mance Jevšček, Mateja Jordana, Lojzeta Kalinška, Ljuba Motoreta, Hrvoja Oršaniča, Boruta Peterlina, Boštjana Puclja, Gorana Rovana in Gudrun Hrrroarsson) in ostalih iz spremljevalne ekipe, ki nas je v svoji zidanici prijazno sprejela in izvrstno pogostila Bojana Petretič Foto: Goran Rovana

FOTOGRAFSKI FESTIVAL V KOSTANJEVICI

V nedeljo, 5. oktobra, se je v Kostanjevici na Krki zgodil fotografski festival z naslovom Jesen v Kostanjevici. Festival sta letos prvič organizirala Marjan Jerele in Jani Zakšek. Tako župan Kostanjevice kot tudi organizatorja upata, da bosta lahko izpeljala še tri festivale, in sicer vsakega v drugem letnem času. Na koncu tega obsežnega projekta nameravajo izdati monografijo Kostanjevice v štirih letnih časih.

Povabljeni fotografi in tudi nekateri novinarji so se v zgodnjih jutranjih urah zbrali na prireditvenem prostoru, kjer so ob kavi, čaju in prigrizku poklepetali in počasi začeli fotografirati okolico. Po organizatorjevem govoru je zbrane pozdravil tudi kostanjeviški župan Mojmir Pustoslemšek. Okoli 8:30 je sledil polet z baloni. Gospodu Jereletu so se pridružili še trije baloni, na katerih so leteli skoraj vsi povabljeni fotografi in tako Kostanjevico fotografirali tudi iz zraka. Po pristanku vseh balonov sta organizatorja skupaj z nekaterimi sodelavci goste prepeljala nazaj na prireditveni prostor, kjer so se zopet lahko malce okrepčali. Zatem smo se vsi zbrani posedli v terenska vozila in se odpeljali na zanimivo vožnjo. Pot je vodila do jase nad Črnečo vasjo, kjer nas je že čakal topel golaž, ki je omamno dišal, piko na i pa je naredil Milan Herakovič, ki je spekel odlično pogačo. Tako gostje kot vsi ostali smo bili zelo navdušeni nad razgledom, ki je v fotografijah prebudil čut za dobro fotografijo. Eden izmed njih je celo dejal, da so imeli kar prelepo vreme za fotografiranje. Zatem je sledil povratak v dolino z vmesnimi postanki. Najprej smo se s terenskimi vozili pripeljali do gospoda Jeleniča, ki nas je pozdravil in nam ponudil lanski cviček. Tudi tu fotografi niso gledali v zrak, temveč so pridno fotografirali sosednjo trgatav. Naslednji postanek je bil pri zidanici gospe Bojane Petretič, ki nas je prijazno sprejela in nam pripravila vrsto kulinarčnih specialitet. Po parih skupinskih fotografijah smo se počasi vendarle »natlačili« v terenska vozila in odšli na prireditveni prostor v Kostanjevico, kjer se je festival nadaljeval v bolj sproščenem vzdušju. Seveda tudi hrane ni manjkalo. Matjaž Krhin, sicer bolj znan kot sprevodnik kostanjeviške godbe na pihala, se je odlično izkazal tudi kot kuhar, ki je tudi najbolj odločene goste znal prepričati, da poskusijo nekatere okusne

jedi. Med pogovorom z enim izmed povabljenih fotografov, sem zaslišala ropot. Kmalu smo lahko vsi opazovali letalo, ki je v zraku izvajalo akrobacije in spuščalo bel dim. Vsi prisotni smo navdušeno zaploskali. Kasneje sta prireditveni prostor preleteli še dve letali, ki sta, tako kot prvi, poletela iz letališča Cerklje ob Krki. Da je festival resnično uspel, je potrdil tudi eden izmed povabljencev Hrvoja T. Oršanič, in sicer z naslednjimi besedami: »Zelo dobra ideja, verjamem da bo rezultat čez leto dni v obliki monografije Kostanjevica v štirih letnih časih enkrat, vsekakor nas tako dobra organizacija obvezuje, da damo od sebe vso kreativnost, ki jo premoremo, torej motivika Kostanjevice in njeno okolje dajeta možnosti vsem, po izboru motivike različnim fotografom, od naravoslovnih fotografov, reportažnih, portretnih, do izključno umetniških.«

Sama mislim, da zgodbo o uspešnosti festivala Jesen v Kostanjevici zagotovo sestavlja tudi kopica dobrih fotografov in prešerna volja vseh povabljenih, ki so se na prireditvenem prostoru zadržali do poznih popoldanskih ur.

• Alja Angeli

Pogled na Kostanjevico. Foto: Matej Jordan

DEDIŠČINA

Kostanjeviški cistercijski samostan. Foto: Matej Jordan

KOSTANJEVIŠKA CISTERCA V ODNOSU DO MESTA KOSTANJEVICA

Naselje Kostanjevica na Krki ima pestro in bogato zgodovino, a je za dobo dobrih petsto petdeset let bilo primorano svoje mesto deliti s kostanjeviškim samostanom. Skupni imenovalec jima ni bilo le področje pod Gorjanci, temveč je bila za oba pomembna tudi družina koroških vojvod Spanheimov. Prepletanje interesov, ki jih je imela družina Spanheimov, je vodila v oblikovanje odnosov med naseljem, ki je dobilo mestne pravice in cistercijskim redom, ki je dobil svoj prostor pod soncem v neposredni bližini mesta. Kakor je še danes med sosedi navada, so ti odnosi bili pač večinoma pristni, včasih z nepotrebni ali pa nujni negativni posledicami. Mesto, ki je dobivalo zlasti po 14. stoletju močnega konkurenta v Habsburškem Novem mestu in v Krškem, le deloma pa tudi v štajerskih Brežicah, se je sicer trudilo svoji močni sosedi, ki je bila sicer že ob samem nastanku dobro situirana, pomagati in nuditi prepotrebno zaledje, a je cisterca svoje lovke in interese razpredla dlje in uspešneje.

V zgodnejših listinah najdemo večinoma pozitiven odnos mesta do cisterce. Meščani so sicer v manjši meri s svojimi darovi v zemlji, vendarle pozitivno vplivali na rast kostanjeviške cisterce. Prva ohranjena darovnica datirana v letu 1286 opisuje kostanjeviškega mestnega sodnika Otona, ki je v navzočnosti še sedmih kostanjeviških meščanov, podaril dve kmetiji ob Studeni, ki jih je sicer, kot je bila to že starodavna navada, namenil za opravljanje mašniške službe za »dušno dobro« sebe in svoje družine v prostorih samostana. Druga znana darovnica je nastala štirideset let pozneje, ko si je samostan pridobil polovico vinograda na Bočju. Kasneje je sledilo še več darovnic kostanjeviških meščanov in pobožnih meščank, kjer je samostan pridobil še nekaj njiv in vinogradov večinoma sicer v zameno za dušni blagor pokojnikov. Nekateri darovalci so se sicer zavarovali na tak način, da so obdržali določene pravice z oddajo nepremičnine in sicer tako, da so uživali sadove, ki jih je nepremičnina nudila, a so del sadov, ki je lahko pomenil tudi nekaj desetina pridelka, dajali tudi samostanu. V tedanjem pravu se sicer to imenuje hasnovalna pravica, katero so samostanski opati dajali tudi ostalim podložnikom ali svobodnjakom, in so si s tem zagotovili del donosa, kot neke vrste najemnine. Na dober medsosedski odnos kažejo tudi listine, kjer so kostanjeviški meščani večkrat pričeli pri določenih poslih med cisterco in plemiči, kar kaže na njihovo pomembno mesto kot vezni člen med dvema strankama v določenem pravnem poslu.

Seveda pa so se odnosi med meščani in samostanom nemalokrat tudi zapletli. Negativne odnose kažejo primeri, ko so

podložniki pred hudimi pritiski zemljiških gospodov, kar je samostan nenazadnje tudi bil, bežali v mesto, kjer naj bi po tedanjem pravu postali svobodni ljudje, če jih zemljiški gospodje v roku enega leta ne bi zahtevali nazaj. Kostanjeviška cisterca se je teh zakonov dobro zavedala, zato je uspela pri tedanjem deželnem knezu Majnhardu Goriškemu v letu 1317 izposlovati poseben privilegij po katerem drugi zemljiški gospodje ali pa mesta ne bi smela sprejemati prebeglih podložnikov s samostanskega teritorija. Še več, dobili so pravico, da jim prebeglega podložnika vrnejo ne glede na rok zastaranja. Nemalokrat so se samostanski podložniki pred turško, kasneje pa uskoško nevarnostjo zatekli v mesto z vsem svojim premičnim premoženjem. Ko je preteča nevarnost minila, pa so meščani zadržali podložnikovo imetje in s tem sprožili spor s samostanom. V 15. stoletju je tudi pleterska kartuzija uspela pridobiti podoben privilegij, kar nenazadnje kaže tudi na posvetno moč tedanje Cerkve.

Vendar pa meščani niso bili vedno krivci za slab odnos med mestom in cisterco. Leta 1669 se je na farni praznik svetega Jakoba pripetil incident, ki je postavil v slabo luč kostanjeviške menihe. Le ti so namreč vinjeni napadli mestnega reveža in ga obrcali. Po sodnikovih besedah so bili tisti čas prenekateri menihi in samostanski slugi nasilni in grobi do kostanjeviških meščanov, kar naj cisterci ne bi bilo v ponos. Ko je samostan postal lastnik kostanjeviške gosposčine, so bili spori še toliko bolj neizogibni. Kot lastnik obsežnih gozdov je imel samostan z meščani veliko sporov ob spravilu lesa, ki so ga meščani uporabljali v gradbene namene in jim je bil seveda natančno izmerjen. Ker pa je bila ta količina majhna je nemalokrat prihajalo do krivoseka. Z nabavo kostanjeviške gosposčine so pridobili še nekaj sredstev z naslova mitnin in stojnin. Le teh pa so se trgovci izogibali in v semanjih dneh, ki so bili ob sv. Vidu (15. junij), sv. Jakobu (25. julij) in sv. Jerneju (24. avgust), samostanu napravili veliko škode. Ob tem pa velja povedati, da so bili samostanski trgovci prosti mitnine, kar jim je seveda zaradi nižjih cen izdelkov ali pridelkov omogočalo še večjo konkurenčnost pred meščanskimi trgovci, ki teh pravic niso imeli. Čeprav naj bi sejmski vrvež kalil samostanski mir, se samostan seveda ni otepal priložnosti, da bi sejme gostil pred svojim pragom in z nižjimi cenami spet konkuriral kostanjeviškemu meščanom. Po razpustu samostana sicer ni več prihajalo do konfliktnosti, a je oslabiljeno mesto zgubilo pomembnega trgovskega in nenazadnje gospodarskega partnerja.

• Marko Vengust

Razvitje prapora. Foto: Matej Jordan

DRUŠTVO GORJANSKA KONJENICA

Pred dobrim mesecem je društvo Gorjanska konjenica ob svoji desetletnici prvič razvilo svoj novi prapor, zato smo k pogovoru povabili dolgoletnega predsednika, gospoda Milana Vodopivca.

Kdaj ste se pravzaprav začeli ukvarjati s konji?

Odkar pomnim, so bili konji del našega doma. Sprva so bili to delovni konji in ne jahalni. Moj oče je bil gozdni delavec, že zarana je s konji delal v gozdu. Sam sem prvo jahalno kobilo kupil leta 1985, a mi je kmalu umrla. Čez nekaj let sem kupil čredo šestih konj, iz katere sem vzredil vse naslednje, vse do danes. Danes jih imam dvajset.

Vmes pa ste ustanovili tudi društvo Gorjanska konjenica.

Društvo smo uradno registrirali leta 1997, ustanovni člani smo bili tajnica Bernardka Zorko, blagajnik Bojan Žičkar in jaz, ki sem predsednik vse od začetka. Društvo je v začetku štelu triindvajset članov, danes jih ima že trinštirideset. Seveda pa to ne pomeni, da je naš cilj množično članstvo. Predvsem želimo aktivne, zavzete ter odgovorne člane, pri čemer je pomembna kakovost in ne število. Nekateri mislijo, da biti član društva pomeni imeti svoje konje, a temu ni tako, saj se v naše društvo lahko včlani vsak ljubitelj konj in jahanja: tako tisti, ki se z jahanjem ukvarjajo rekreativno, kot tudi rejci konj. Med nami so ljudje iz Novega mesta, Brežic, Krškega in Dobove, prihajajo od vsepovsod.

Kako ste se odločili za ime Gorjanska konjenica?

Ime Gorjanska konjenica je seveda nastalo zaradi bližnjih Gorjancev. Ime je priročno, saj z njim nekako pokrivamo celotno območje od Čateža do Bele krajine in torej nismo vezani samo na Kostanjevico, četudi prihajamo iz nje. Za nami je bila na primer ustanovljena Šentjernejska konjenica, katere ime določa mnogo manjši razpon. Kaj kmalu po ustanovitvi društva smo pričeli s pripravo in organizacijo prireditev in med najpomembnejšimi lahko omenim kar konjenico, prvo smo že leta 1997 pripravili v

Karlovčah. V Sloveniji smo bili šesta konjenica po vrsti, in če upoštevamo, da jih je danes v Sloveniji okoli petdeset, lahko rečemo, da smo mi bili med prvimi in smo z enajstletno tradicijo že uveljavljeni v tem prostoru.

Značilnost vašega društva so tudi vsakoletni tabori.

Ker se neradi ponavljamo, vsako leto rahlo spremenimo lokacijo. Vse skupaj traja tri dni. V društvu organiziramo bivanje v šotorih, prehrano, tri enodnevne jahalne trase ter zabavni program. Konjenica poteka približno tako, da čez dan jezdimo, za kosilo obiščemo eno izmed turističnih kmetij, zvečer pa se vrnemo v tabor, kjer nas čaka zabava ali celo glasbena prireditev z ansamblom. Pohod navadno poteka vsak prvi junijski vikend v letu. Udeleži se ga okrog trideset članov. Na samem začetku se zberemo na dvorišču moje hiše na Dobah, kjer udeleženci pustijo svoje avtomobile, prikolice in opremo ter si po potrebi sposodijo tudi konja, potem pa skupaj krenemo na kraj tabora. Bili smo že v Krakovskem gozdu, šli do Čateža, temeljito raziskali Gorjance ... Letos smo šli do Škocjana.

Razpoznavni znak, po katerem izstopate na prireditvah, je vsekakor prapor. Lahko poveste kaj o njem?

Naš prapor je simbol društva, logotip, častni znak. Člani se spreminjajo, umirajo in se rojevajo, prapor pa ostaja nespremenjen in starejši ko je, bolj je deležen spoštovanja. Prav iz teh razlogov se za izdelavo prapora nismo odločili že v prvih letih obstoja društva, temveč smo s tem sklenili počakati do njegove zrelosti. Naložba tudi ni poceni, saj stane pribl. 3000 evrov. Prapor je namreč ročno izvezen iz najboljših materialov. Eno stran prapora krasi grb kostanjeviške občine, drugo pa znak naše konjenice. Naš znak je oblikoval Bojan Žičkar, ki dela kot oblikovalec. Na drog so pritrjeni zlati lipovi listi z imeni vseh donatorjev, ki so k nakupu praporja finančno prispevali. Prapor se uporablja za svečane priložnosti, srečanja društev, predstavitve. Trenutni praporščak je Jože Murgelj iz Novega mesta.

Kako to, da se je društvo pred leti odločilo za nakup Rdeče hiše in kakšni so vaši načrti v zvezi z njo?

Preden smo se z društvom odločili za nakup, je hiša pripadala podjetju Gozd Ljubljana, sam pa sem jo imel dolgo v najemu, bil sem oskrbnik. Ko se je podjetje odločilo za prodajo, sem imel predkupno pravico, zato sem v društvu predlagal nakup. Ta zamisel je bila glede na to, da na računu društva takrat nismo imeli več kot 50.000 tolarjev, dokaj nenavadna, zato smo začeli mrzlično iskati sponzorje ter donatorje. Nekaj pomoči smo dobili po tej poti, pa tudi sami smo najeli kredite, ki smo jih krili z lastnimi bančnimi karticami. Obnovili smo hišo in popravili streho, z našim dosedanjim delom sem zadovoljen. Letos nas čaka še urejanje kopalnic in toaletnih prostorov ter ureditev kuhinje, a naš največji uspeh je, da smo hišo rešili pred propadanjem. Naši načrti so, da bi iz Rdeče hiše naredili manjšo postojanko, ki pa ne bo čisto odprtega tipa, temveč bolj za naše potrebe. Kapaciteta dvajsetih ležišč je primerno velika. Namestitvev bo sicer enostavna (pogradi), vendar so takšne tudi potrebe naših ciljnih gostov.

V tem času pa ste ustanovili tudi jahalno šolo.

Poleg želje po jahanju ljudi k nam pritegne predvsem lepota jahalnih terenov, torej ostanejo naše stranke tudi po opravljenem tečaju. Zavoljo čudovite okolice se torej razlikujemo od klasične jahalne šole, kamor ljudje pridejo »samo« po jahalno znanje. Kar zadeva moje strokovno izobraževanje, sem leta

1995 na slovenski akademiji jahanja opravil zahtevni izpit za inštruktorja ter prejel uradno licenco, ki jo je treba vsaki dve leti obnoviti.

Od pomanjkljivosti lahko omenim le, da nimamo pokrite jahalnice, zato je naš pouk omejen z vremenom in letnimi časi. Pokrita jahalnica seveda pomeni ogromno investicijo, ki bi narekovala povsem profesionalno ukvarjanje s konji. A nikdar se ne ve, morda bo nekoč v prihodnosti, z mnogo volje ter vztrajnosti, priložnost tudi za to.

• Jana Drašler

Prihod konjenice. Foto: Matej Jordan

VETERINARSKA POSTAJA, KOSTANJEVICA NA KRKI

Kambičev trg 1, 8311 Kostanjevica na Krki

Delovni čas: vsak delovni dan od 7.00 do 11.00, ob sobotah od 7.00 do 9.00

Telefonska številka: 07 49 87 474

E-pošta: veterina.kostanjevica@siol.net

Od letošnjega desetega maja je občanom Kostanjevice na Krki na voljo veterinarska postaja. V pisarni vas, po telefonu ali osebno, prijazno sprejme tajnica Marjeta Vodopivec, za vaše živali pa poskrbita veterinarja Tomaž Cigler in Milko Grašovec ter veterinarica Lea Krump. Direktor Tomaž Cigler je preživel pet let v Kostanjevici, zato se dobro zaveda potreb, ki jih ima na tem področju mlada občina. V Kostanjevici se poleg koncesijske dejavnosti jemanja vzorcev krvi ter diagnostičnih preiskav ukvarja tudi z operacijami malih živali (kastracije, sterilizacije, zlomi ...). Milko Grašovec ima za seboj desetletja boga-

to veterinarske prakse, ki poraja znanje in izkušnje. Lea Krump se je preselila v Kostanjevico iz Maribora, diplomirala je na veterinarski fakulteti na Dunaju ter opravljala prakso na Irskem. Posebej je specializirana za večje živali: konje, krave, svinje in drobnico. Medtem ko Tomaž in Milko prehajata med brestniško in kostanjeviško postajo, sta Lea in Marjeta v Kostanjevici ves čas.

Veterinarska postaja je pomembna pridobitev za Kostanjevico. Veterinarski strokovnjaki so dežurni 24 ur na dan, postaja obsega tudi lekarno in ambu-

lanto za male živali, kar je izjemno praktično. Večji del veterinarjevega delovnika pa seveda zavzema terensko delo. Veterinarji opravljajo preglede kmetij, vodenje registrov rejnih živali, popis in oris konjev za izdajo identifikacijskih dokumentov ter še marsikaj.

• J. D.

Veterinarska postaja Kostanjevica. Foto: Jana Drašler

NA OBISKU PRI OBČANIH

Marija Klemenčič. Foto: Uroš Abram

MARIJA KLEMENČIČ IZ ČRNEČE VASI

Na levi strani ceste, ki skozi Črnečo vas vodi proti Vrtači in Vrbju, stoji stara lesena hiša, ki jo obkroža ljubek vrt. V njej živi gospa Marija Klemenčič, najstarejša Črnečanka. Toplo nas pozdravi s praga in povabi v notranjost, na slasten domač jabolčnik. »Včasih so bile vse hiše lesene,« pripomni na naše občudovanje, »in krite s slamo. Vaščani so šli v bližnji gozd po brune in si iz njih postavili hišo, saj ni bilo denarja, da bi zidali.« Spominja se časov, ko ljudje niso kaj dosti kupovali. Jedli so, kar jim je zraslo na njivah: krompir, koruzo, ječmen, pšenico, rž in oves. »In konopljo, ki je zdaj prepovedana, včasih pa je bila obvezen del gospodinjstva.« Požeto konopljo so trli na trlicah, ki jih je imela v preteklosti skoraj vsaka hiša. Tako otrto so jo gladili, da so dobili predivo, ki so ga na kolovratu predelali v »filc«. S »filcem« so šli k tkalcu: »Mi smo nosili tkati v Mladje nad Sv. Križem (dan. Podbočjem, op.a.), zelo dobri tkalci pa so bili tudi v Noršičih na Hrvaškem, pet ur hoda od tod. Tam je tkala skoraj vsaka družina,« pove Marija. Ko so ga prinesli nazaj domov, so konopljino tkanje »žehtali« v

»čeburu«, temeljito splakovali, za beljenje pa uporabili pepel in jutranjo roso: »Ne morete si misliti, kako bele so bile naše rjuhe in obleke!«

»To so bili časi,« nadaljuje Marija, »v katerih so ljudje sodelovali, si pomagali med seboj. Kdor je znal narediti košaro, je naredil še eno za soseda, v zameno pa od njega dobil grablje, na primer.« Sodelovali pa niso samo sovaščani. V obdobju, ko je zavoljo bližnje šengenske meje to skoraj nepredstavljivo, se Marija spominja vsakodnevnih in harmoničnih stikov s hrvaškimi sosedi: »S Hrvati, pa tudi z Vlahi (pravoslavni prebivalci bližnjega Žumberka, op.a.) smo si bili vedno dobri sosedje. Hrvatje so izredno radi prišli na našo stran, saj so imeli tu vinograde. Zaradi težko prehodnega Žumberka so hodili k nam tudi v trgovino. Srečevali smo se v Mlinih, tu doli v Klepčevem, ki zdaj stoji le še za silo, pa tudi v Škuljevem, ki je popolnoma podrt. In v Krškem, kamor smo tako eni kot drugi vozili drva ter jih menjali za milo in druge uporabne stvari.«

NA OBISKU PRI OBČANIH

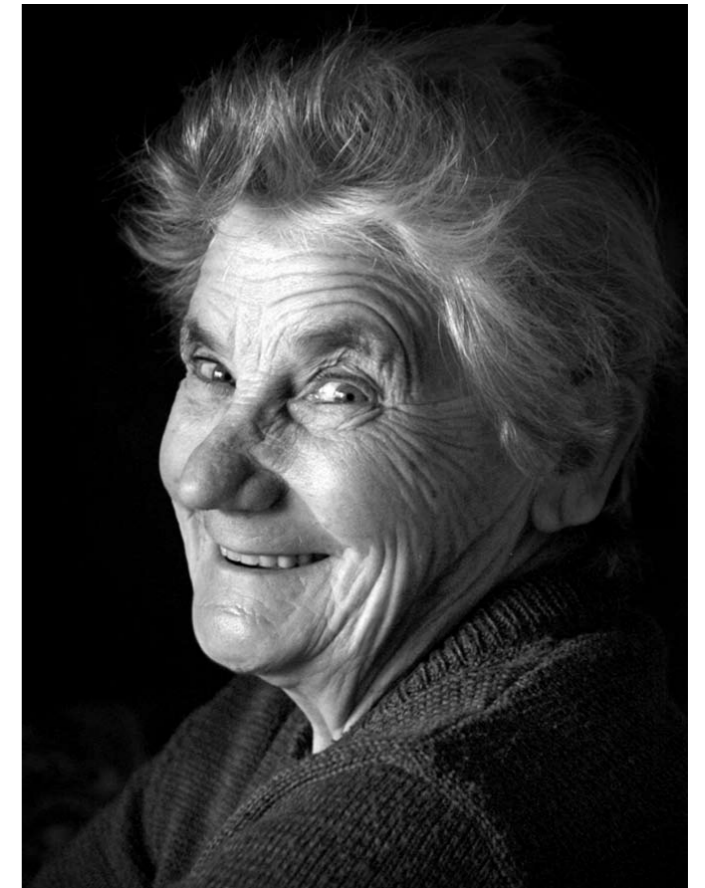
Težko življenje na zemlji, polni kamenja, pred katerim se »vol ustavi, traktor pa zapelje čez in se polomi,« Mariji ni prizanašalo. Očeta je izgubila s štirimi, mamo z devetimi leti. Za njima je ostalo šest otrok, ki so si jih med seboj razdelili sorodniki. Kdor je mogel, je vzel kakega k sebi. Marija je šla živeti k teti na Brlog. Kot da gorja še ne bi bilo dovolj, se je ravno takrat začela druga svetovna vojna. Črneča vas se je znašla pod italijansko okupacijo. Šola, ki je bila za okoliške otroke med drugim pomembna tudi zato, »ker se učiteljice v njej niso zmrdovale nad črneško govorico, temveč so nam pustile govoriti po naše,« je podlegla okupatorskim plamenom. »Vse je šlo tu čez,« doživeto razlaga Marija, »Italijani, domobranci, partizani, Nemci, ustaši, tudi hrvaški graničarji!« In vsaka vojska je pobrala, kar je našla: »Vojske ne sprašujejo. Če so videli fanta, mladega in postavnega, niso nič spraševale, so ga vzele s seboj! Po vojni so se na veliko šli, kje je bil kdo – ja, ljuba duša! Kdor te je vzel, tam si bil, tako preprosto je bilo to,« predoci nesmisel ideoloških razprtij, ki so v zadnjem času vzete iz konteksta in preoblikovane po trenutnih političnih trendih znova bruhnile na plano. »In nihče ni šel rad!« zatrdi Marija.

Živeti, kjer živi Marija, je bilo med vojno nevarno. Včasih je preživela po čudežu. »Partizani so v Cerkljah nabrali živino in jo odpeljali s seboj, naslednji dan pa so Nemci že udarili sem čez Savo, da bi jih zajeli. Ravno sem prišla na Brlog, ko sem videla, da da je sosednje Bočje v ognju. Nemci so ga zasedli, nas z »rešpetlinom« opazovali čez ter se nam čez čas približali. Skrili smo se v zidanico, oni pa so nas obstreljevali. Ko je v fantka, ki se je skrival skupaj z nami, priletel kamen iz »bacača«, smo stekli ven, tam pa vse polno vojakov. Postrojili so nas ob zid, da nas postrelijo. Takrat pa od nekoč prileti eden izmed njih ter zakliče, naj nas še ne streljajo. Da nas bo peljal v Šutno za talce, je rekel. Sledili smo mu skozi gozd, in ko smo bili že nekaj časa sami, se obrne in zakliče: »Bežite!« ter nas vse izpusti. »Ne ve, od kod se je vzel ta človek in kaj se je potem zgodilo z njim. Ve samo, da se povsod najde dobrih ljudi, pa na katerikoli strani.« In na žalost, še mnogo več slabih,« pripomni. Podobno je bilo tudi srečanje njenega strica z ustaši. Osemindeset moških so potolkli ustaši, ko so požgali Planino. »Moj stric se je tisti dan ravno napolnil tja gor. Sreča enega izmed ustašev in ta mu reče: »Kamo ideš, stari?« »Pa idem gori po jabuke,« mu odvrne stric. »Nemoj gori, gori ide vojska, vrati se natrag, stradačeš! Ja ti kažem, samo nemoj gore ić!« To mu je rekel in mu rešil življenje. Jaz pa sem zajemala vodo iz vodnjaka, ravno ko se je vojska vračala iz pokola. Sem jim morala vodo vlačiti oz vodnjaka, zakaj sami niso znali, pa jo streči, pa v njihove čutarice jo nalivati,« se doživeto spominja.

Naš pogovor se je približeval koncu in kozarci z moštom so bili že vdruho prazni. Marija je svoj sprehod po poti spominov, na katerega nas je prijazno in poučno povabila, zaključila z ganljivim prozorom: »Nekoč, kmalu po vojni, sem se vrnila na obisk v Črnečo vas. Sprehodila sem se po sadovnjaku, ki je še vedno stal ob naši stari hiši - sorodniki so prevzeli skrb za tisti kos zemlje, da ni preveč zaraslo – ko naenkrat na češnji zagledam fantka. »Kaj počneš na moji češnji, fantek? Čigav si?« sem ga hudomušno vprašala. »Kolikor vem, je to moja češnja,« mi je odvrnil. Usta so se mi razlezla v nasmeh: »Če je tvoja, potem si pa moj bratec!« Tako je Marija po dvanajstih letih

našla svojega izgubljenega bratca, najmlajšega izmed otrok. Splezala je k njemu na češnjo, kjer sta se objela in jokala, tako sta bila ganjena. Še danes se ji ob tem spominu v lepih modrih očeh zaiskri solza.

• Jana Drašler

Marija Klemenčič. Foto: Uroš Abram

OBISKALI SMO

Pogled na Podsredo. Fototeka: Kozjanski park

NA OBISKU V PODSREDI

Če se s pobočij Orlice zazremo v prostor doline reke Bistrice, se nam eden najkakovostnejših pogledov odpira pod gradom Podsreda, kjer znotraj izjemne kulturne krajine leži trg Podsreda. Naselje se je razvilo, kot mnoga podobna, na križišču prometnih poti, ki od tu vodijo proti Brestanici, Kozjemu in Bistrici ob Sotli, v stičišču Kozjanskega gričevja, Senovskega podolja in Vzhodno Posavskega hribovja.

Stari trg leži tik pod gradom na levem bregu Bistrice in ena od legend pripoveduje, da naj bi prevzetne prebivalce in njihove domove odnesla naravna ujma¹. Od naselbine je danes ostalo le nekaj hiš. Novi trg, ki ima vse lastnosti zavestnega trškega koncepta s cestnim tržnim prostorom (a brez v celoti udejanjene trške parcelacije), pa je umeščen na desni breg reke, varno dvignjen pred vodnimi ujmani. Ureditev trškega prostora govori v prid tezi, da naj bi bilo naselje pozidano v drugi polovici 14. stoletja. Podsreda se kot trg prvič omenja leta 1377, imela je običajne trške pravice² in privilegije s tedenskimi tržnimi in sodnimi dnevi ob sredah.

Današnja arhitekturna podoba naselja je v veliki meri odraz velike prenove po požaru, ki ga je leta 1798 skoraj v celoti uničil. V letih po tem, lahko rečemo katastrofalnem, dogodku

je bila zgrajena nova farna cerkev in večina stavbnega fonda. Poudarek kraju danes daje poznobaročna cerkev, posvečena sv. Janezu Krstniku, ki je bila pozidana v letih 1801-1806. Bogata notranja poslikava je delo Tomaža Fantonija, ki je sled svoje roke pustil v mnogih cerkvenih ambientih med Savinjo, Savo in Sotlo. Prvotna župna cerkev je bila že leta 1426 sedež vikariata, stala pa je severneje od današnje in je bila zaradi poškodb, pridobljenih v požaru, do leta 1871 postopoma podrt. Desetletje kasneje, točneje med leti 1881-1883, je tu kaplanoval Anton Aškerc. Na bogato zgodovino trga spominja tudi pranger³ z letnico 1667. Posebno noto prostoru daje Stara sveta gora s cerkvijo Marije sedmih žalosti ter križevim potom, s slikovito postavljenimi kapelicami po hribu nasproti trga.

Med obrtni je v naselju in njegovi bližnji okolici še v letih po drugi svetovni vojni cvetelo lončarstvo, saj so v bližini naselja nahajališča izvrstne glin. Lončarji so, poleg posod, izdelovali tudi pečnice in kotle za žganjekuho.

Podsreda je bila, tudi zaradi zapisanih kvalitet, v letu 1990 razglašena za kulturni spomenik⁴, kar je imelo vpliv na nadaljnja ravnanja lastnikov nepremičnin in javnih površin

znotraj nje. Današnja podoba kraja, ki je imel ob zadnjem popisu v letu 2002 le še 202 prebivalca⁵, pa je v veliki meri že odsev usklajenega ravnanja v skladu z ureditvenim načrtom za naselje Podsreda, ki ga marca 1998 na sprejel Občinski svet Občine Kozje⁶. V skladu z načrtom, ki ga je v oktobru 1994 izdelala Fakulteta za arhitekturo, so bile v letih, ki so sledila sprejetju Odloka, urejene vse sestavine trga – od talne ureditve, osvetlitve, fasad, do kanalizacije in čistilne naprave, s čimer se je načrtno urejanje kraja tudi začelo. Pomembno vlogo pri procesu priprave je zagotovo odigral Javni zavod Kozjanski park, tudi z umestitvijo svoje uprave v ta trg v začetku devetdesetih let. Odlok o ureditvenem načrtu za naselje Podsreda opredeljuje širše in ožje vplivno območje in znotraj vsakega od njiju nakazuje razmerja in funkcije. Z vidika varovanja kulturne dediščine velja opozoriti na nekatera določila, katerih cilj je skrbno varovanje prepoznanih kakovostnih sestavin naselja. V tem smislu izpostavljamo le merila in pogoje za urbanistično, arhitekturno in krajinsko oblikovanje, katerih bistvo je, da skušajo varovati prepoznane kakovostne elemente naselja, npr. komunikacijsko mrežo ter trški prostor in srednjeveško parcelacijo. Tako praviloma ni mogoče pozidati vmesnih prostorov med sosednjimi hišami ob osrednjem trškem prostoru, poviševati stavb, zidati strešnih oken v obliki frčad, spreminjati naklona strehe ter na fasadah uporabljati materialov, ki niso v skladu s predpisi. To seveda ne pomeni, da v Podsredi ni mogoče živeti v sodobnem ambientu, ampak da je potrebno v procesu prenove najti rešitve, ki omogočajo lastniku način bivanja, kot ga narekuje današnji čas, ne da bi posegli v izgled naselja, ki ga varujemo. Lastnik si tako ne more privoščiti, da stanovanjsko stavbo, ki je v liniji z osrednjo ulico pomakne v notranjost parcele, ker je dolžan vzdrževati gradbeno črto oz. ulični niz. Zelo pomembno je tudi razmejevanje med grajenimi in naravnimi krajinskimi strukturami v prostoru, ki ohranjajo značaj naselja. Ob ureditvi javnih površin mora trg ohraniti svoj značaj, ki v nobenem primeru ne sme dobiti mestne podobe. V naselju kot je Podsreda, je zaradi relativne majhnosti slednje lažje doseči, kakor v bolj kompleksnih naselbinah, a je bilo v poteku posameznih prenov potrebno iskati kompromise; tako je npr. lastnik stanovanjske stavbe, ki je želel uporabljati tudi mansardo, osvetlitev le-te uredil s strešnimi okni oz. frčadami, na dvoriščni strani stavbe in je tako ohranil izgled objekta z ulične strani. Posegi na nivoju načrtovanja in izvajanja so bili usklajeni z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije, OE Celje, ki je pristojna za območje občine Kozje.

Skrbno ravnanje z naseljem v zadnjih petnajstih letih je ustvarilo podstat, ki danes omogoča številne možnosti za programsko oživljanje trga, ki z vsakim novim posegom dobiva bolj vabljivo podobo. Jesenske dneve gotovo zaznamuje Praznik kozjanskega jabolka. Prireditve, ki tradicionalno poteka drugi vikend v oktobru, lahko predstavlja standard, kako je potrebno zasnovati in izvajati kakovosten kulturno-turistični proi-

zvod. Lahko jo postavimo ob bok prireditvam tipa Venerina pot ali različnim srednjeveškim dnevom, ki jih je v našem prostoru kar nekaj. Avtorica prispevka je imela možnost, da je v letih 2000—2003 obiskala podobne prireditve v tujini⁷ in potrebno je poudariti, da ta v Podsredi za njimi nikakor ne zaostaja – ne po kakovosti kulturnega, izobraževalnega in zabavnega programa, še zlasti pa ne po ponudbi na številnih stojnicah, ki daje poudarek ekološko pridelanim proizvodom in drugi biološki ponudbi. Ob tem velja izpostaviti še nekaj: Praznik kozjanskega jabolka je bil zasnovan kot prireditev za trško oz. vaško okolje in to je nota, ki daje ton celotni prireditvi. Ta vidik pa izpostavljamo zato, ker se danes »podeželje« še prevečkrat nekritično seli v mestna okolja, za katera bi bilo bolj umestno zasnovati prireditve bolj urbanega značaja. Kje se tu vidi Kostanjevica na Krki, je takó vprašanje, ki bi si ga morali zastaviti snovalci prireditve v tem okolju. »Zvezda danica«, ki v tem pogledu veliko obeta, je, po mnenju avtorice, letošnji prvi festival Noster Nostri.

• Helena Rožman

Praznik Kozjanskega jabolka 2008. Fototeka: Helena Rožman

1. Gre za legendo o vizi, ki jo je 19. januarja 1936 objavil Tagespost, zapisana pa je tudi v Zbirki zgodovinske in bajeslovne učne snovi za brežiški, kozjanski in sevniški šolski okraj. (Zorenč, L., 1995: Trg, grad, zakladi, strahovi in Štok in še kaj. Poletna delavnica Podsreda 94, Podsreda, Ljubljana, str. 5—15.)

2. Trške pravice (ali tržne pravice) so bile v srednjem veku pravice ne le do letnega sejma temveč še do tedenskih sejmov in do pečata, ne pa tudi do obzidja. Posamezne omembe trgov (latinsko forum, mercatum, nemško Markt) na Slovenskem sicer segajo v zgodnji srednji vek, vendar beseda trg takrat še ni imela povsem izoblikovanega pomena. Trgi v pravem pomenu besede so začeli nastajati predvsem v 12. stoletju. Zdi pa se, da nekako do leta 1200 še niso dosledneje razlikovali med trgov in mestom. To se je zgodilo šele v 13. stoletju, vendar popolnoma jasnih meril za razlikovanje mesta in trga pravzaprav ni. Prebivalci trgov so bili osebno svobodni. Trške pravice je podeljeval deželni vladar ali zemljiški gospod zaradi pomembne trgovske lege. (<http://sl.wikipedia.org>, 4. 10.2008)

3. Pranger ali sramotilni steber je znamenje nižje sodne oblasti, v Sloveniji so ohranjeni v 12 krajih. Obnova prangerja v Podsredi je bila sumarno predstavljena v prispevku Helene Rožman, "Z veseljem pričakovali so Srežani ga doma", Glasnik Slovenskega etnološkega društva 39, št. 2, Ljubljana, 1999, str. 36-37.

4. Odlok o razglasitvi naravnih znamenitosti ter kulturnih in zgodovinskih spomenikov na območju občine Šmarje pri Jelšah, Ur.l. RS, št. 35/90.

5. Če pogledamo statistične podatke, ugotovimo, da je število prebivalcev, razen ob popisu leta 1931, konstantno upadalo vse od leta 1869, ko je imela Podsreda neverjetnih 628 ljudi.

6. Odlok o ureditvenem načrtu za naselje Podsreda, Ur.l. RS, št. 38/98.

7. Naj omenimo le adventne sejme v regiji Waldviertel v Spodnji Avstriji ter festival laponske kulture Juatajaiset v Rovaniemiju na Finskem

PROSLAVA IN SREČANJE NA OŠTRCU

Dr. Matjaž Kmecl. Foto: Matej Jordan

V soboto, 4. oktobra 2008 je na Oštrcu potekalo srečanje oz. proslava, posvečena prazniku spomina na padle borce, talce in vse žrtve II. svetovne vojne. Srečanje so pripravili Občina Kostanjevica na Krki, Skupnost borcev Gorjanskega bataljona, Zveza združenj borcev za vrednote NOB Krško in Krajevna organizacija ZB NOB Kostanjevica na Krki. Vse prisotne sta uvodoma pozdravila župan občine Kostanjevica na Krki Mojmir Pustoslemšek in predsednik Krajevne organizacije ZB NOB Kostanjevica na Krki Vilijem Punčuh.

Slavnostni govornik je bil akademik dr. Matjaž Kmecl, ki je med drugim poudaril, da je globoko v slovenskem duhu zakoreninjen ponos, ki ga ne bo izkoreninil noben agitator. Prav tako ni dragocenejša stvar na svetu, kot je odgovornost zase in s tem tudi za boljši svet, da ni nič večjega od obvarovanja lastne svobode in vsega sveta, in da imamo Slovenci malo tako svetlih časov, kot je bil čas NOB. Dejal je, da so marnje o morebitni rdeči revoluciji slovenskega ljudstva med drugo svetovno vojno lahko le ničvredno besedičenje. NOB niso bile samo bitke, živi in mrtvi, tudi ne samo trpljenje, če še tako veliko, temveč danes in za prihodnost NOB pomeni predvsem simbolno zavezo, da bomo v podobnem položaju, če bi bila ogrožena naša svoboda, ravnali kot so nekoč naši predniki. NOB danes ni samo zgodovina, temveč je vrednota in napotek, da ne

bi nihče mislil, da je naše srce tako majhno, kot je videti naša domovina. V kulturnem programu so sodelovali Tamburaška skupina »Klasje« - KUD Žumberak Novo mesto, Duet Lipoglavšek Marjana in Marta, učenca OŠ Jožeta Gorjupa in Glasbene šole Krško, harmonikar Alen Juršič, prav tako učenec OŠ Jožeta Gorjupa ter recitatorica Maja Colarič-Kerin.

• **Lea-Marija COLARIČ-JAKŠE**

KRAJŠI INTERVJU S SLAVNOSTNIM GOVORNIKOM DR. MATJAŽEM KMECLOM

Na današnji prireditvi na Oštrcu ste imeli govor, nam ga lahko na kratko obnovite? To je spominska prireditev, moram reči, da tako lepega kraja kot sem na danes na njem govoril, pod lipo in obnovljenim spomenikom, še zlepa nisem doživel, pa sem kar nekaj prireditev dal skozi. To je predvsem kot že rečemo spominski govor na te odlične, sijajne ljudi, ki pač v sleherni vojni v žargonu povedani prvi nastradajo, jih pobijejo

Ste že bili kdaj tukaj na Oštrcu?

Na Oštrcu ne, v Kostanjevici pa zelo pogosto.

Poznate morda za te kraje značilno čačarsko govornico?

Nekaj malega, preveč ne, jaz sem literarni zgodovinar.

Nekaj let nazaj ste bili tudi v državnem predsedstvu?

To so bile prve neposredne volitve, državnega predsedstva, leta 1991, in tam nas je kandidiral 11 ali 12, za štiri mesta, izvoljeni smo bili Ciril Zlobec, Ivan Oman, Dušan Plut in jaz, ter predsednik Milan kučan. Potem smo delovali 3 leta, s spremembo ustave pa je bilo to predsedstvo ukinjeno.

Kam pljuje Slovenija?

V dobre čase, če ne bomo pa druge volili.

Kaj pa obeleževanje NOB?

To mora ostati, to je ena naših velikih zgodb, ki jih nimamo prav veliko. In mi moramo biti zmeraj znova pozorni do tega, gojiti to, spomin na to zgodovino. Mislim da bi zametavali nekaj najdragocenejšega kar imamo, če zametujemo to.

• **Matej Jordan**

PREHLAD IN GRIPA

O PREHLADU

Prehlad spada med najpogostejše virusne okužbe zgornjih dihal. Pojavlja se vse leto, najpogosteje pa jeseni in pozimi. Običajno se začne z bolečinami v žrelu. Oteženemu požiranjju sledijo znaki prehlada: izcedek iz nosu, kihanje, hripavost in suh kašelj. Prehlad se običajno konča po tednu dni. Lahko traja tudi do dva tedna, pri blagih okužbah pa samo dva do tri dni. Pri nekaterih bolnikih se razvijejo okužbe obnosnih votlin ali srednjega ušesa. Okužbe srednjega ušesa so pogoste pri otrocih. Odrasli zbolijo v povprečju dvakrat do štirikrat na leto, otroci pa šestkrat do osemkrat. Zavedati se moramo, da lahko pride pri prehladu do zapletov, kot so vnetje srednjega ušesa (največkrat pri otrocih) in obnosnih votlin (sinuzitisa) ter okužbe spodnjih dihal, med katerimi je najbolj pogosta in nevarna pljučnica

O GRIPU

Gripa (influenca) je sezonska in se pojavlja od konca oktobra do sredine aprila. Je zelo nalezljiva in pogosta okužba dihalnih poti. Povzročajo jo virusi, ki prizadenejo nos, žrelo in pljuča. Običajno jo spremljajo povišana telesna temperatura, mrazenje, suh kašelj, glavobol, bolečine v mišicah in sklepkih ter utrujenost, ki lahko traja tudi do tri tedne. Bruhanje in driska se pri odraslih redko pojavita. Trebušna gripa nima nič skupnega z običajno gripo, saj jo povzročata drug virus.

KAKO SE PREHLAD PRENAŠA?

Prehlad običajno prinesejo v družino otroci. Člani družine zbolejajo v časovnih presledkih od dva do pet dni. Viruse, ki povzročajo prehlad, najpogosteje z rokami prenesemo na nosno sluznico ali na očesno veznico in tako povzročimo obolenje. Na predmetih, npr. na svinčnikih, knjigah ali kavrih skodelicah, preživijo virusi celo nekaj ur. Osebe, ki so prebolele prehlad, izločajo viruse različno dolgo - od štiri dni do tri tedne. Otroci jih izločajo dlje kot odrasli.

ALI SE LAHKO IZOGNEMO PREHLADU?

Prehladu se bomo uspešno ubranili le,

če bomo ustrezno okrepili obrambne sposobnosti telesa.

- Poskrbite za uravnoteženo prehrano, bogato z vitamini in minerali in jo razporedite v pet obrokov.
- Redna telesna vadba in gibanje na svežem zraku tudi pozimi utrjujejo naše telo.
- Izogibajte se prekomernemu uživanju alkohola, kave in kajenju.
- Izogibajte se javnih, zaprtih prostorov, kjer je hkrati veliko ljudi.
- Dihajte skozi nos, ki je odličen filter za viruse, poleg tega pomaga ogreti zrak.
- Nikakor ne pozabimo še na klasične preventivne ukrepe: Roke si pogosto umivajte z milom in toplo vodo. Z rokami se ne dotikajte nosu in oči. Uporabljajte papirnate robčke in jih takoj po uporabi zavrzite. Od tistega, ki kašlja ali kiha, se oddaljite vsaj za en meter.

Positivno razmišljanje, veselje do življenja, umirjenost, zadovoljstvo in dovolj spanja tudi krepijo odpornost telesa in nam pomagajo v boju z boleznijo.

VNETO IN BOLEČE ŽRELO

Prehladno obolenje se navadno začne z okužbo žrela. Posledica je vnetje sluznice, kar bolnik občuti kot bolečino ali neprijetno skelenje v žrelu. Antiseptiki so zdravila, ki odpravljajo blage okužbe v ustih in žrelu, blažijo bolečino pri požiranjju in preprečujejo razvoj resnejših bakterijskih obolenj. Lahko pa so jim dodani lokalni anestetiki, ki pomagajo odpraviti močnejše bolečine v žrelu in olajšati požiranje.

GLAVOBOL, ZVIŠANA TELESNA

TEMPERATURA

Prehlad, predvsem pa gripo, lahko spremljajo glavobol in zvišana telesna temperatura ter bolečine v mišicah in sklepkih. Pomagamo si lahko z zdravili proti bolečinam in za zniževanje povišane telesne temperature. Še zlasti kadar jemljemo zdravila za zniževanje telesne temperature, priporočamo pitje veliko tekočine z vitamini (zlasti z vitaminom C) in rudninami. Če traja zvišana telesna temperatura več kot tri dni, se posvetujmo s svojim osebnim zdravnikom.

ZAMAŠEN NOS

Kadar virusi napadejo nosno sluznico, se krvne žile v njej razširijo. V sluzni-

co prihaja več tekočine, zato oteče in proizvaja več sluzi. Zdravila, ki jih imenujemo dekongestivi, ožijo krvne žile v nosni sluznici in tako zmanjšajo otekanje in proizvodnjo sluzi. Na ta način zmanjšajo zamašenost nosu.

DRAŽEČ KAŠELJ

Kašelj je zapleten refleks in eden od načinov za zaščito pljuč in dihalnih poti. Očistiti poskuša dihalne poti sluzi, tujkov in gnoja. Kašelj pogosto povzroča vnetje sluznice dihal, ki je navadno posledica virusne okužbe, npr. prehlada in gripe. Nastane lahko tudi z draženjem sluzi, ki polzi iz ozadja nosu, ali pa je posledica draženja dihalnih poti z dimom, prahom ali plinom. Poznamo produktivno in neproduktivno obliko kašlja. Pri produktivnem kašlju se izloča sluz, ki ovira zračenje pljuč. Pri neproduktivnem ali suhem in dražečem kašlju spodbujanje izkašljevanja ne koristi, ker se sluz ne izloča. Takrat uporabimo zdravila za pomirjanje in odpravljanje kašlja, saj suh, dražeč kašelj človeka izčrpa in moti njegov počitek.

KDAJ JE TREBA OBISKATI ZDRAVNIKA?

Največkrat obisk pri zdravniku ni potreben. Počitek, uživanje večjih količin tekočin, C vitamina, lajšanje težav, ki jih povzročajo simptomi z zdravili so ukrepi, s katerimi lahko sami bolezen premagamo.

Zdravnik pa morajo obiskati starejši od 65 let, srčni bolniki, dojenčki in mlajši otroci ter nosečnice in doječe matere. Obisk pri zdravniku je potreben tudi:

- kadar trajajo prehladni simptomi dlje kot sedem dni,
  - pri povišani telesni temperaturi, ki traja več kot tri dni,
  - kadar težko dihamo in požiramo,
  - pri hujših bolečinah v žrelu, ki trajajo več kot tri dni, ali kašlju, ki vztraja več kot 7 dni,
  - pri glavobolu in bolečinah v predelu sinusov,
  - pri bolečinah v ušesih
- Vir: *eZdravje*
• **Damjana Grubar**

Športno društvo Kostanjevica na Krki
Ljubljanska 7, 8311 Kostanjevica na Krki,
Transakcijski račun: SI56 9067 2000 0463 527
E-mail: sportno.drustvo.kostanjevica@gmail.com

TURNIR V MALEM NOGOMETU ZA 2. POKAL OBČINE KOSTANJEVICA

V soboto 6.9. smo izvedli turnir v malem nogometu za pokal Občine Kostanjevica na Krki.

Tekmovanje smo iz tradicionalnega - oktobrskega termina, zaradi novega datuma občinskega praznika, prestavili na začetek septembra. Tudi v naslednjih letih naj bi obveljal nov termin (konec avgusta – začetek septembra). Turnir je prvenstveno namenjen druženju občanov občine Kostanjevica. S tem ciljem smo kot organizatorji poskrbeli, da prijavnine ni bilo in da so vsi udeleženci, pa tudi gledalci, dobili topel obrok in pijačo. Kljub novemu terminu in neznosni vročini, se je na igrišču osnovne šole zbralo sedem ekip. Večina udeležencev je komaj čakalo, da bodo po dolgem času zopet igrali nogomet. Na turnirju so lahko sodelovale samo ekipe, ki so v svoji sestavi imele igralce, ki so zaposleni v podjetjih s sedežem v občini Kostanjevica. Sistem tekmovanja je bil tak, da je vsaka ekipa odigrala vsaj dve tekmi. Tekmovanje je potekalo v prijetnem vzdušju in športnem duhu.

Po več urah znojenja smo dobili zmagovalca ter najboljšega strelca in vratarja. Izidi so naslednji:

mesto: Orehovec I
mesto: Črneča vas
mesto: Globočice

Najboljši strelca je bil z 10 goli Ladi Lešnik mlajši, najboljši vratar pa je bil vratar zmagovalne ekipe Uroš Jordan, ki ni prejel gola.

Zmagovalci turnirja v nogometu.
Foto: Boris Polovič

Cvičkov kolesarski maraton.
Foto: Matej Jordan

CVIČKOV KOLESARSKI MARATON

Na parkirišču pred Galerijo Božidar Jakac se je v nedeljskem avgustovskem jutru zbrala številna množica kolesarjev in se udeležila sedaj že tradicionalnega 6. kolesarskega maratona Po deželi cvička, ki ga organizira Rekreativno kolesarsko društvo Krško. V lepem vremenu se je skoraj 500 kolesark in kolesarjev odpravilo na dve različni trasi, dolgi 90 in 30 kilometrov. Mali maraton je potekal po naslednjih krajih: Kostanjevica na Krki - Karelče - Podbočje - Šutna - Velike Malence - Krška Vas - Cerklje - Mraševo - Križaj (okrepčevalnica) in nazaj v Kostanjevico na Krki. Veliki maraton pa se je pričel v Kostanjevici na Krki in nadaljeval po trasi Karlče - Podbočje - Šutna - Velike Malence - Krška vas - Cerklje - Mraševo - Križaj (okrepčevalnica) - Drnovo - Krško - Impoljca (okrepčevalnica) - Studenc - Raka (okrepčevalnica) - Smednik - Dobrava pri Škocjanu - Draga - Dolnji Maharovec - Šentjernej - Prekopa - Kostanjevica na Krki.

• Matej Jordan

Ekipa ŠD Kostanjevica v novih dresih, pred startom teka.
Foto: Matej Jordan

Janez Polovič najhitrejši tekač v občini Kostanjevica in absolutno tretji.
Foto: Boris Polovič

23. TEK OB KRKI ZA POKAL DOLENJSKEGA LISTA IN ZA POKAL OBČINE KOSTANJEVICA 14.9.2008

Kljub deževnemu in mrzlemu vremenu smo v nedeljo 14.9.2008 izvedli 23. tek ob Krki. Tekmovanje je štelo za pokal Dolenjskega lista in za pokal Občine Kostanjevica, vključeno pa je bilo tudi v akcijo Slovenija teče. Skupno se je prireditve udeležilo 180 udeležencev, od tega jih je 134 teklo na 8,5 km, 31 pa na 1000 in 400 m. Trim pohoda po obronkih Gorjancev se je udeležilo 15 pohodnikov. Tekalci so nastopili v 24 starostnih kategorijah.

Na najdaljši 8,5 kilometra dolgi progi je bil med člani najhitrejši Jože Kastelic - AK Portovald Nm, (28,30) Novo mesto, pred predstavnikom AK Sevnica Robertom Lendaro (28,35) in domačinom iz ŠD Kostanjevica Janezom Polovičem (28,58). V ženski kategoriji je zmagala Marta Gričar - AK Radeče (37,02), druga je bila Magda Lužar - DTP Trebnje (37,09), tretja pa Vesna Hedžet - Semiški Brkači (37,29).

V tekmovanju za pokal občine Kostanjevica na 8,5 km dolgi progi so bile dve moški in ena ženska kategorija. V kategoriji moških do 30 let je zmagal Gregor Bučar (33:56), drugi je bil Matjaž Čuk (33:57), tretji pa je bil Marko Bučar (34:35). V kategoriji moških nad 30 let je zmagal Janez Polovič (28:58), drugi je bil Uroš Bršec (33:42), tretji pa Matjaž Drmaž (35:24). V ženski kategoriji je zmagala Simona Baznik (44:32).

V najmlajši kategoriji je za spominske medalje teklo 8 vrčkarjev, v ostalih kategorijah pa so zmagovalci naslednji: Deklice: 1999-2002: Laura Hančič (Novo mesto), 1996-1998: Lara Oklešen (AD MASS), 2. mesto Urška Gramc

TEORIJA

Scena iz Divjega lovca. Fototeka: GBJ

ZANOSNO ŠKRIPANJE AMATERSKIH DESK

Vsem je znana fraza, da je amatersko oziroma ljubiteljsko gledališče prostor, kjer se vedno »igra s srcem«; kreativni prostor, ki vrtinči enormne količine entuziazma ter ljubezni do gledališča in pri tem ne stremi h nepotrebnim iluzornim višjim ciljem, ampak se nam v polni meri (do)kaže s svojo življenjskostjo, iskrenostjo in nemalokrat presunljivo ognjevitostjo. Bistvene karakteristike, ki amatersko ustvarjanje ločijo od profesionalnega, so predvsem odsotnost intenc zvezdnitva, pretiranega dokazovanja in prostovoljno angažiranje oziroma pristop k nekemu projektu. Predvsem pa je pomembno dejstvo, da amaterski igralci in njihovi soustvarjalci s svojo dejavnostjo niso obremenjeni v kontekstu oblikovanja lastne (finančne) eksistence in niso pod pritiskom nujnega umetniškega razvoja znotraj stroke. In to je brez dvoma nekaj, kar daje »amatersko-ljubiteljskim aktivnostim« tisti poseben čar, ki ga nekatere profesionalne gledališke institucije nikoli ne bodo dosegle – prisotnost čiste iskrenosti, pa čeprav včasih malce naivne, ampak spet drugič neverjetno ganljive.

Tako praktični kot teoretični profesionalni gledališčniki se v svojih obdobjih ustvarjanja in raziskovanja znotraj lastnih interesov, načrtno ali pa naključno, srečujemo s takšnimi in drugačnimi pojmi, referencami in praksami amaterskega gledališča. In pogosto se zgodi, da se skozi različna obdobja odnosi do njega spreminjajo; stališča se preoblikujejo, pogledi izostrijo in splošno dojetje fenomena amaterskega nastopanja lahko na nekaterih umetniških ravneh postane povsem enakovredno profesionalnim vejam gledališča. To se je skozi širšo perspektivo v razvoju gledališke zgodovine odražalo tudi preko različnih poetik in teorij velikih gledaliških imen, ki so začeli kot amaterji ali pa so se kasneje v ta pojem poglobili povsem analitično (Stanislavski, Brecht ...); še toliko bolj vidno pa je bilo ustanavljanje raznovrstnih neprofesionalnih gledališč po svetu (Fringe Theatre, Off-Broadway, Off West-end), ki so se med drugim umetno upirale kanonu klasičnih repertoarnih

gledališč in njihovi »previdni in ubogljivi« profesionalno-umetniški usmerjenosti.

Kljub temu, da se ustvarjalne vezi med profesionalnimi in amaterskimi udeleženci dostikrat tudi konkretno in fizično spnejo, pa fenomen amaterskega gledališča kljub vsemu ostaja poseben svet zase. Je nekakšno neoskrunjeno gledališko polje z ogromno navdušenja, strastnega učenja, tvegane preizkušnje, avanturističnih izkušenj in nepopisnega zadovoljstva, ko zastor pade. Vedno bo ostajalo nekaj nenavadno atraktivnega v opazovanju ustvarjanja gledališke umetnosti, ki ustvarjalcem ne predstavlja vir preživetja. Gledališče potrebuje brezpogojnost, zanos, vroča srca, pretkano iznajdljivost, presunljive ideje, smela sporočila in drznost v interpretiranju. Seveda tudi produkcije profesionalnih gledaliških hiš to nudijo, a kaj ko se jim ob robu ustvarjanja ves čas sprožajo neizbežni interni konflikti in birokratski zapleti, ki so pač prisotni pri vsakem drugem poklicu. Žal, se to pogosto odraža tudi navzven. Ko se začne krhati notranja sinergija, se s tem posledično, morda nehote, »p-oškoduje« tudi odrsko dogajanje.

Razcvet prvih konsistentnih amaterskih gledaliških skupin pri nas sega daleč nazaj v 18. stoletje; in če skočimo kakšno stoletje naprej, se lahko spomnimo na številne izvedbe vsem znanega »Matiček se ženi« dramatika Antona Tomaža Linhartarja, katerega naziv si je sposodilo tudi osrednje tekmovalno srečanje ljubiteljskih gledaliških skupin iz Slovenije – Linhartovo srečanje. Kot dober primer moči amaterskega gledališča pa lahko omenimo tudi Prešernovo gledališče v Kranju, ki je svojo pot začelo že leta 1945. S sicer vmesnimi predhodnimi preskoki v profesionalno institucijo, je kar trideset let – od leta 1958 do 1989 – delovalo kot amatersko gledališče, nato za nekaj let presedlalo v »polpoklicnega«, danes pa predstavlja enega izmed pomembnejših integralnih členov gledališke profesionalne produkcije v Sloveniji. In ko govorimo o amaterskem gle-

dališču, nikakor ne moremo mimo Šentjakobskega gledališča v Ljubljani, ki velja za najstarejše evropsko amatersko gledališče; njegova prva sezona namreč sega v leto 1921. Skozi vsa leta delovanja je Šentjakobsko imelo vzpone in padce, nespornost s politično ali kulturno oblastjo, a vendar je s pogosto »požrtvovalnostjo« in trdnim prepričanjem v svoje cilje in predvsem smisel, preživelo vse do danes. Za marsikoga je predstavljalo in še vedno predstavlja vstop in uvodne korake v gledališki svet, nekaterim pa je ponudilo tudi odskočno desko v nadaljnje formalno gledališko izobraževanje in profesionalno delovanje. In najbrž prav ti, ki so prebili to mejo, najbolj vedo, da je bolje biti »profesionalno amaterski kot amatersko profesionalen«.

Začetke dejavnosti amaterskega gledališča v Kostanjevici na Krki sta pod okriljem Prosvetnega društva Lojze Košak vzpodbudila dva iniciatorja. Najprej Jože Gorjup in po drugi svetovni vojni še Lado Smrekar. Smrekar je bil zaslužen za angažiranje lokalnih gledaliških entuziastov, Gorjup pa se je izkazal kot režiser številnih sodobnih dramskih tekstov – že leta 1925 je na oder postavil Župančičevo Veroniko Deseniško. Smrekar je od samega začetka skrbel za nenehno produkcijsko kredibilnost, med drugim je tudi ustanovil dramsko šolo, v kateri so sode-

lovali pomembni in poklicni gledališčniki, ki so svoje znanje brusili tudi znotraj profesionalnih institucij. Prosvetno društvo Lojze Košak je tako do leta 1968 odigralo kar šestindvajset besedil, obenem pa so bili s svojimi nastopi prisotni tudi na številnih državnih slovesnostih in komemoracijah.

Vzporedno k predstavam so izhajali tudi gledališki listi, oblikovani skozi širši spekter tudi glede ostalega kulturnega pregleda v Kostanjevici na Krki in splošne predstavitve kraja. Pomembne ustvarjalne prelomnice in razcvet znotraj razvoja amaterskega gledališča predstavljajo Kloštrski žolnir Josipa Jurčiča (1956), Svet brez sovraštva Mire Puc (1958); sledila so tudi množična gostovanja v Ljubljani (Vohunka; Šentjakobsko gledališče, Hrvaško narodno gledališče Karlovac, Zagrebško dramsko gledališče). Sam vrhunec amaterskega udejstvovanja pa nedvomno predstavljata uprizoritvi Miklove Zale (Fran Žižek, 1966) in Divji lovec (Fran S. Finžgar, 1968) – obe predstavi sta namreč v svoj nastanek zajeli več kot sto sodelavcev, poleg igralcev še glasbenike in koreografe, gostovali pa sta na več kot triintridesetih odrih.

• Zala Dobovšek

Fotomontaža z umestitvijo avtobusnega postajališča v prostor. Avtor: Tomaž Kuplenik

AVTOBUSNO POSTAJALIŠČE KOSTANJEVICA NA KRKI

V Srednji šoli za oblikovanje in fotografijo sem si za zaključno nalogo zadal oblikovati avtobusno postajališče v Kostanjevici na Krki.

Izhajal sem iz že obstoječe urbane opreme (informativne table v obliki kozolca, korita za rože, lesena brodišča,...) in konstrukcij lesenih mostov na reki Krki. Prav tako sem navdih našel v Forma Vivi, ki za material uporablja krakovski dob. Tako sem se odločil, da tudi jaz uporabim les kot osnovni material za nosilno konstrukcijo. V navezi s steklom, ki s svojo transparentnostjo ne zastira pogleda na bližnjo okolico, tvori hkrati estetsko kot tudi funkcionalno celoto.

Nosilno konstrukcijo tvorijo pravilni petkotniki, ki so rotirani od enega konca do drugega. Med njih so napete steklene plošče trikotnih oblik, ki so med seboj enake in tvorijo tako stene kot

streho, hkrati pa zavetrujejo nosilno konstrukcijo.

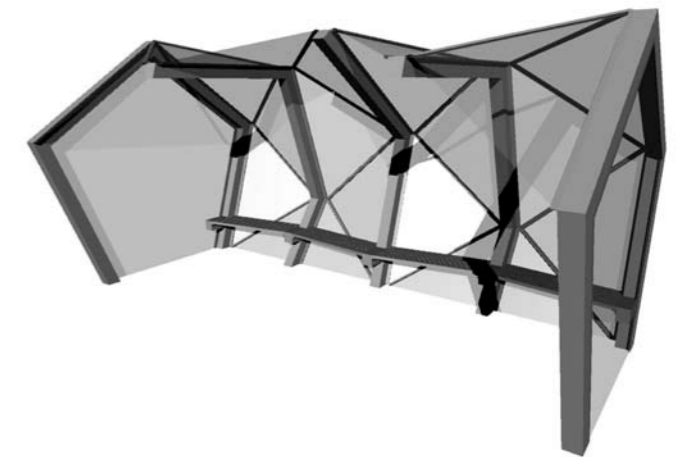
Prav tako lesena klop poteka vzdolžno po postaji in se s svojim spreminjanjem smeri lepo vključi v dinamično obliko postaje v celoti.

S pravnimi elementi sem dosegel oblikovno čisto in zelo modelaren objekt, ki dopušča fleksibilnost prilagajanja velikosti svojemu namenu.

S tem projektom sem sodeloval tudi na mednarodni razstavi BIO (Bienale industrijskega oblikovanja v Ljubljani). Prav tako sem avtobusno postajališče predstavil na lanskem občinskem prazniku, kjer je vzbudil kar nekaj zanimanja.

S projektom, za katerega upam, da bo nekoč postal del Kostanjevice, želim prispevati svoj delež k kvalitetnejšemu in udobnejšemu bivanju v našem malem a hkrati velikem mestecu.

• Tomaž Kuplenik

3D izris avtobusnega postajališča. Avtor: Tomaž Kuplenik

POPOTOVANJA

Foto: Ana Pincolič

DNS DANSKA

Nekaj besed o mojem bivanju na Danskem in o mojem študiju. Daleč sem, a vendar, blizu.

DNS (The necessary teaching training college) je učiteljske. V obdobju štirih let na raznorazne načine prejemaš znanja in situacije, v katerih moraš reagirati in ustvariti piko na koncu stavka.

DNS ustvarja prakso, ki se preliva v teorijo. To pomeni, da si postavljen v resnično življenje, v katerem si primoran reagirati in po določenem osvojenem obdobju je tvoja naloga, da spraviš znanje, ki si ga pridobil, na papir oziroma uradno rečeno – na izpit. Filozofija DNS faksa je LEARNING BY DOING oziroma prevedeno; učenje s tem, da delaš, da ustvarjaš priložnosti, da si drzneš narediti nemogoče in ob tem, brez predhodnega znanja, pridobiš teoretično znanje. Poleg tega, da osvojiš učiteljske sposobnosti, v štirih letih vidiš delce sveta in si na najkrutejši ter na nek način preizkušnji vseh preizkušenj, postavljen v najtežje predele sveta, kjer se soočaš z najslabšimi pogoji neobstoječih šol, katerih otroci te grabijo za rokav in se te dotikajo, ker si drugačen, ker si Evropski človek.

Program štirih let je pester. V prvem letniku je glavna ideja štirimesečno potovanje v Azijo, natančneje v Indijo, Vietnam in na Kitajsko. V skupnem dihu, države, ki so si blizu, v nasprotnem dihu, vsaka s popolnoma drugačno notranjostjo. V obdobju štirih mesecev je tvoja naloga predvsem spoznati način življenja ljudi, raziskovati najrevnejše predele, živeti z

družinami in postati del njihovega vsakdanjika, zgraditi sanitarije v določenem predelu države, kjer jih nimajo, soočiti se s kulturnim šokom v Beroru (Indija) in spoznati Indijsko definicijo besede reven; štopati iz Vietnama do Laosa in se voziti v prtljažniku pick-upa s soncem nad sabo in vetrom v laseh, se povzpeti in ogledati Kitajski zid, ustvariti medsebojna družjenja in aktivnosti za otroke, učiti Kitajske radovedneže angleščine ... DNS ne ustvari potovanja v turističnem smislu, ni zgolj zabava, ampak so dejanja, dejanja, s katerimi se učiš, s katerimi narediš veliko za druge in ob tem, še več zase. Potovanje v Azijo je prvi korak, ki te čaka v štirih letih. Je tudi glavni dejavnik povezovanja skupine. Prvi letnik je uvajanje za reči, ki bodo del tebe in tvoje skupine za 4 leta. Ob koncu leta sledi izpit iz psihologije in prehod v drugo obdobje, drugi letnik.

Drugi letnik je 10-mesečni »trening« na eni izmed Tvind šol. V tem obdobju plavaš v najrazličnejših plitvinah in globinah. Sozvočje otrok, tvojega učenja in pedagoških ustvarjanj je nenakomerno, z vsakim vzponom si višje in z vsakim padcem težiš k boljšemu. Največja praksa, ki jo lahko v tem obdobju osvojiš, je soočanje z mladimi, ki prihajajo iz najrazličnejših življenjskih preobrazb. Otroci alkoholikov ali dilerjev, otroci s kriminalno datoteko, hiperaktivni otroci, otroci, ki se težko skoncentrirajo, ki potrebujejo neizmerno veliko pozornosti in notranjega negovanja. Bistvena naloga je, da jih poučuješ in da se jim kot pedagog približaš in vodiš v prave kote. Drugi letnik je eden izmed največjih preizkušenj. S komerkoli iz višjih letnikov se pogovarjaš, vsak ti pove, da je drugi letnik, letnik v katerem si nešteto krat nad prepadom in pred tem,

da bi vrgel puško v koruzo in skočil nazaj, v najpreprostejše življenje, DOMOV.

A vendar je zaključen drugi letnik pogoj za prehod v tretjega. Program v tretjem letniku je šestmesečno prenašanje znanja na bodoče učitelje v Afriki. Destinacije, kjer se nahajajo enake šole, kot je tale na Danskem, so v Mozambiku, Malaviju in Angoli. Poleg poučevanja, se boriš tudi za izboljšanje življenjskih pogojev, informiranje o AIDS/HIV in za preventivo, za konstrukcijo in obnavljanje zanemarjenih prostorov, vlivanje življenja in svetlobe v okolico, seznanjanje z Evropskih načinom življenja v kombinaciji z evropsko kulturo v primerjavi z Afriško, iskanje ljudi, ki bi kakorkoli pomagali pri zvišanju nizkega standarda, motiviranje k iskanju ustvarjalnosti in razvijanje še nepoznatih sposobnosti ... Ob vsem tem, ko pridobivaš in spoznavaš najrazličnejše prednosti in slabosti svojega življenja, odkrišaš »njihov« svet in občasno doživiš kulturni šok, ki te postavi na realna tla ali pa te vzame do te mere, da začneš znova. Tretji letnik je nadgradnja drugega letnika. Vse se dogaja postopoma.

Med temi obdobji prihajaš vedno znova nazaj v Tvind, kjer preživljaš čas skupaj s svojo skupino, sprejemaš odločitve, ustvarjaš »cool« atmosfero med ostalimi institucijami, ki so del Tvinda, si del kuharskih opravil in čiščenja ter skrbi za okolje. Poleg tega imaš tudi obdobja, ki so posvečena predavanjem, učenju in izpitu. V obdobju štirih let osvojiš kombinacijsko znanje iz: šole in družbe, pedagogike, didaktike, angleščine, matematike, sociologije, danščine, narave in tehnike, geografije, zgodovine, matematike ... Študij končaš z diplomom.

V četrtem letniku je prvotna ideja, ideja SPREMEMBE. Torej, da pustiš sledi kjerkoli na svetu. Sliši se preprosto, a ni. Kot primer bi izpostavila Kamala, Jurgo in Irino iz 4. letnika, ki se bodo konec oktobra odpravili v muslimanske države, kjer se bodo skušali približati državam brez obližev medijev. Kjer bodo sodelovali z raznimi organizacijami za muslimanske pravice in begunske kampe, kjer bodo z lastnimi očmi občutili resnico, ki je resnična in ni pod medijsko korupcijo. Podreti stereotipe muslimanskih držav, ki so v naših, Evropskih očeh države terorizma, nestrpnosti in nasilja. Njihov plan je 2 meseca zbiranj vtisov po Aziji in nato 2 meseca po Evropi z namenom, da podirajo stereotipe in promovirajo MIR. Dejstvo je, da se sklop četrtega letnika prenavlja, v smislu, da postane bolj ploden. Pustimo se presenetiti.

DNS je plačljiv samo v prvem letniku, ki zavzema vsoto za

POPOTOVANJA

celotni prvi letnik (potovanje, bivanje na Danskem, higiena, transport, dvakratni odhod domov, žepnina ...). Za ostala tri leta služiš denar v določenih obdobjih preko šole, skupaj s celotno skupino, naokoli po Danskem. DNS ni tisti, ki te vodi, ampak te le usmerja. V DNS-u si primoran, da si pustiš rasti in se razvijati, da sam narediš nekaj za to, da boš pridobil znanje in izkušnje. Čeprav se sedaj, s papirja, sliši preprosto, to ni. Veliko samoiniciativnosti, fleksibilnosti, odprtega duha, samozavesti, kreativnosti, potrpežljivosti, adrenalina, poguma in tudi sanj je potrebno, da slediš stopinjo za stopinjo ter med tem časom padaš in se pobiraš, rasteš in se razvijaš, se učiš in poučuješ.

Ne dolgo časa nazaj, sem pisala na svojem blogu (<http://anciz.blogspot.com>) o pogovoru med mano in dijakinjo ene izmed šol (Tanja), ki se tudi nahaja v Tvindu. Poleg DNS študija, imamo tudi program prostovoljstva, PTG – praktično in teoretično izobraževanje, v kateri se nahajajo najstniki od 18–24 let, nekateri samoplačniki, drugi financirani od občin. Le-ti so tukaj zato, ker so pre-problematični, obremenjeni, hiperaktivni, agresivni, pesimistični in samomorilno nagnjeni, skratka najstniki s sto in enim problemom, ki jih »navadne« šole ne morejo uvrstiti v okolje z ostalimi najstniki. Poleg PTG imamo tudi ETC, ki bi po naše zvenela kot alternativna osnovna šola. V Tvindu imamo tudi VILE, ki so »ustanove« za odrasle z raznoraznimi težavami, težko preteklostjo. Vse te male skupnosti znotraj Tvinda sodelujejo skupaj. Tako se nenamerno naučiš tudi kako podati roke ljudem, s katerimi si nikoli nisi mislil, da jim boš prišel blizu.

O DNS bi lahko govorila cel dan, pa še ne bi povedala vsega. Ko sem prispela sem, se mi niti sanjalo ni, kam sem prišla. Z vsakim dnem, ljudmi, ki odhajajo na potovanja in ljudmi, ki prihajajo nazaj v Tvind, postopoma rasteš. Nekateri polni vtisov in izkušenj, nekateri zasanjani in brez besed, nekateri drugačni, drugi še vedno isti, a vsi z novimi srci znotraj telesa, z novimi poznanstvi, novimi barvami v očeh, novimi obzorji in odprtimi rokami. Predvsem pa z novim znanjem in pikami na koncu stavka. Pravijo, da ti tu zraste srce.

Veselim se težkih vzponov, ki upam, da bodo obrodili nore čase, družjenja in spoznanj, predvsem pa norih štirih let, katerih ne bom obžalovala in v katerih se bom naučila predvsem vstati in osvojiti mogoče tudi najvišje gore ... in se ob vsem tem rada vračala domov, med enake stene, z drugačnimi barvami.

Piši mi: ana.promotion@gmail.com.

• Ana Pincolič

Foto: Ana Pincolič

POPOTOVANJA

AFRIKA ČRNA CELINA PRIJAZNIH LJUDI

Predstavljam vam kratek opis osemnajst-dnevne ekskurzije devetindvajsetih geografov v južno Afriko. Šele nekaj dni po povratku v Slovenijo pričujem reflektirati podobe, ki so se mi med potovanjem vtisnile v spomin. Nemogoče si je zapomniti toliko stvari, še dobro da obstaja fotoaparati. Naša pot se je pričela z medcelinskim letom iz Frankfurta v Johannesburg. Kljub temu, da se je let nadaljeval do Cape Towna, smo že lahko začutili utrip druge celine. Na tisoče avtomobilov, množice ljudi, poslovneži, reveži, turisti, predvsem pa belci v manjšini. Po avli odmeva afrikaans in pa angleščina, dva uradna jezika Južnoafriške republike. Dočakamo let v Cape Town in čez dobri dve uri dosežemo izhodišče našega popotovanja po južni Afriki. S sošolcem dobesedno skočiva na letališka tla in

izraz na obrazih pove, da so se nama uredničile sanje. Stojiva v Afriki. Na letališču nas pričaka lokalni vodič po imenu Deets, ker nihče ne more dodobra izgovoriti njegovega imena ga krstimo za pravega slovenskega deca. Pot iz letališča proti centru Cape Towna se vije mimo neskončnih barakarskih naselij, kakršnih podob smo vajeni iz učbenikov. Prvič jih vidim v živo. Prvi vtis – noben otrok si ne zasluži odraščati v takem okolju. Misel mi prekine pogled na mizasto goro, verjetno eno najstarejših mizastih gora na svetu, dodobra je zavita v oblake in obisk te razgledne točke ostaja pod vprašajem. Deževno vreme in močan veter sta se nadaljevala tudi naslednji dan, ko smo se podali proti skrajnem jugu oziroma jugozahodu afriške celine. Obiskali smo Cape Point in pa kolonijo očalastih pingvinov.

Pingvini v Afriki? Da. Tretji dan se nam je končno nasmehnilo sonce in takoj zjutraj smo se odpravili na zloglasno mizasto goro. Seveda nismo bili preveč šokirani, ko smo prebrali, da na vrhu gore sneži in termometer kaže stopinjo pod nulo, saj smo si stereotip o afriškem soncu že izbili iz glave. Isti dan smo se prvič zapeljali tudi malo globlje v notranjost in, kot se za prave Slovence spodobi, okusili nekaj najboljših svetovnih vin. Naslednji dan smo nadaljevali z ogledom afriškega krasa in kraške jame Cango Cave, priznam da je Kostanjeviška jama veliko bolj raznolika in tudi vodstvo bolj strokovno podkovano. Sledil je obisk farme nojev; ti so bili v veliki veljavi v času evropskega kolonializma, saj so si gospoda iz njihovega perja izdelovala neprecenljive klobuke in obleke. Iz notranjosti smo zopet nadalje-

vali pot proti obali, tokrat prvič v smeri Indijskega oceana. Prišli smo v mesto Mossel Bay, kjer se je mnogo let nazaj ustavljal znani pomorščak Bartholomeo Diaz. V istoimenskem muzeju smo videli repliko ladje s katero je dosegel Rt dobrega upanja. Kapo dol. Naslednjih nekaj dni smo pot nadaljevali tik ob obali, obiskali znani nacionalni park s prečudovitimi peščenimi plažami in stalnimi spremljevalci – tjulnji. Prenočili smo v mestu Grahamstown, kjer nas je bilo prvič pošeno strah stopiti iz avtobusa. Edini belci daleč naokoli, sovražni pogledi, nešteto brezdomnih otrok in odraslih, ki v obupu tolčejo po avtobusu v želji po koščku hrane in malo denarja. Naša pot se je po eni najbolj mrzlih noči nadaljevala po pokrajini Transkai, kar bi pomenilo območje čez reko Kai. Tu se nahajajo banustani, območja kamor je bilo v času apartheidida preseljeno črnsko prebivalstvo. Majhne hiške, lesene ali zidane, krite s slamo. Lepo na pogled, vendar se idiličnost izgubi, če pomislim, da v eni izmed njih prebiva desetčlanska družina brez vode in elektrike. Tu je tudi rojstna vasica in muzej tako imenovanega rešitelja naroda Nelsona Mandele. V teh krajih ni veliko belega prebivalstva, zato smo na vseh postankih poželi veliko pogledov, tako tistih veselih, kot tistih, za katerimi se skriva želja po maščevanju za vse hudo storjeno v preteklem stoletju. Prenočili smo v glavnem mestu te province, v kraju Umtata. Naslednje večje mesto je bilo Durban, to je hkrati tudi največje afriško pristanišče. Ker leži na vzhodni obali, je tu poleg večinskega črnega prebivalstva tudi veliko število Indijcev in mešanih potomcev. Mesto je dobesedno preplavljeno s stojnicami, na katerih ljudje v želji dodatnega zaslužka prodajajo praktično vse kar imajo, vsepovsod okoli ležijo smeti, nič kaj prijetno na pogled. Prav tako je to eno bolj nevarnih mest, kar smo lahko občutili na lastni koži, ko smo za borih deset metrov poti iz avtobusa do hotela dobili policijsko spremstvo, prtljaga pa je bila ves čas pod budnim očesom do zob oboroženih varnostnikov. Provinca Kwazulu-Natal in njeni prebivalci Zulujji sta nam naslednji dan pričarali novo podobo Afrike. Obiskali smo tradicionalno vasico, v kateri so nam predstavili način življenja, svoje plesne in borilne veščine. Prvinski ritmi bobnov in uživanje v plesu in petju se mi bodo za vedno vtisnili v spomin. Kot se za pravo

podeželje spodobi, so tudi ceste pokazale zobe in avtobus je dobesedno ječal na poti v narodni park Hluhluwe. Tam smo presedli v odprte džipe in pričeli našo prvo safari izkušnjo, kjer smo doživeli, videli žirafe, zebre, bivole, nosoroge, antilope, in kar je najlepše, vse popolnoma svobodne, v svojem naravnem okolju. Dan se je končal z živordecim sončnim zahodom, mi pa smo sedeli ob ognju in poslušali oglašanje divjih živali – človek bi rekel: kar kičasto. Zjutraj smo pripravili potne liste in prečkali mejo kraljevine Svazi. Revščina, pomanjkanje vode, malarija, AIDS in nedemokratičnost. Determinante, ki določajo kvaliteto življenja ljudi v tej državi in diha jemajoče je, da kljub vsemu verujejo v boljši jutri, da so njihovi obrazi polni sreče in hvaležnosti. Evropejci tega ne bomo nikoli razumeli. Naslednje tri dni nas je vnovič čakal safari in sicer po Krugerjevem narodnem parku, ki površinsko dosega velikost Slovenije. Tokrat smo pokrajino opazovali iz avtobusa, pa vseeno. Na tisoče divjih živali, sloni na cesti, divje mačke v senci dreves, ponoči pa oglašanje hijen in paritveni klici nilskih konjev. Temperature tu presegajo 35 stopinj, a so kljub vročini obvezna dolga oblačila in zaprta obutev. To je za lokalno prebivalstvo edina rešitev pred nadležnimi komarji in virusi malarije. Po prečkanju Zmajevih gora in vožnji mimo tretjega najglobljega kanjona na svetu smo prispele v eno izmed upravnih središč JAR-a in sicer Pretorio. Tam smo obiskali Univerzo in oddelek za geografijo, kjer smo se seznanili z načinom študija geografije in verjemite mi, znova se je potrdila teza, da smo Slovenci izjemno razgledan narod. Tudi popoldanski obisk rudnika diamantov ni mogel odtehtati dejstva, da bomo naslednje jutro zapustili to prelepo in tako raznoliko deželo nadvse odprtih in prijaznih ljudi. Čakali so nas še štirje dnevi ekskurzije. Ob približno dveh popoldne smo prileteli v Zambijo, natančneje v Livingstone. Vrata letala so se odprla v pravo Afriko. Prijetnih 41 stopinj, neznozna žeja, povrh vsega pa še iluzije in tresenje tal, kot posledica jemanja antimalarikov. Avtobus, ki smo ga bili navajeni do sedaj sta zamenjala dva manjša kombija, pa še ta sta se s težavo prebijala po uničenih cestah. Po približno pol ure divje vožnje smo prispeli do šotorov. Izjemna vlaga in visoke temperature so nas dobesedno prikovala na klopi pred šotori. Isto

popoldne je sledil obisk Viktorijinih slapov. Veličastno, moč vode, ki strmo pada v globino je ena največjih sil narave. Žalostno le, da zaradi sušnega obdobja na Zambijski strani slapov vode skorajda ni bilo, a istega razloga nam je bila dana možnost hoditi po strugi Zambezijske, ene največjih afriških rek. Potovanje se je prehitro bližalo koncu. Zadnji dan je bil kratek a jedrnat. Prestopili smo mejo še ene države in sicer Bocvane. Le stežka smo uredili vse potrebno za vstop v državo, saj smo morali ponovno zaprositi za vize in čakati v dolgih vrstah pred uradnimi okenci, ki – verjemite mi – nikakor ne dajejo takega vtisa. Vse skupaj bolj spominja na barako sredi smetišča, okoli katere na stotine ljudi čaka vsak na svoj žig. Težko je doumeti njihov način razmišljanja in dejanj v tako kratkem času. Vem le, da je Afrika celina, na katero se bom zagotovo še vrnila.

• Alja Pincolič

POPOTOVANJA

IN MEMORIAM MILAN KUPLNIK (1954-2008)

Težko bi našli nekoga, ki bi bil s koreninami vse svoje biti močnejše pripet na domačo zemljo, na Kostanjevico, nekoga ki bi jo ljubil s takšnim žarom in zanjo žrtvoval toliko dragocenih idej in dejanj. Kostanjevica ti je bila položena v zibelko tistega pomladnega jutra pred štiriinpetdesetimi leti, ko je iz nemirnega fantiča, ki se je podil z vrstniki iz domače šole po obronkih mesta in se v vročih poletjih predajal lepotam Krke, zrasel krepak mladenič, ki je postal simbol Kostanjevice. Opajal se je na lepotah svojega mesta, ljubil njene posebnosti in tradicijo. Začutil si, da si poklican za to, da tudi drugim pokažeš, kaj premore, da odpreš domačinom oko in srce za toplino gnezdeca pod Gorjanci in jim vsaj enkrat na leto postavi tudi ogledalo, v katerega se lahko pogledajo in preberejo svoja dejanja. Že kot dvajsetletnik si se začel spogledovati s Prforcnhausom in le nekaj let kasneje so meščani v tebi prepoznali pravega človeka za predsednika. Čast, ki ti je bila s tem izkazana, je bila zate obveza, da si postal še aktivnejši in kmalu zatem prevzel vlogo kanonika. Tvoja postava, grmeči glas in žugajoči pogled so le redko koga pustili ravnodušnega, marsikomu si izvabil glasen krohot, v številnih vlogah na odru občnega zbora pa zbujal salve smeha. Poleg službe in kasneje kot samostojni podjetnik si deloval v številnih društvih, najaktivneje v kulturnem in turističnem društvu, nazadnje pa si bil tudi predsednik samostojnega etnološkega društva Prforcnhaus. Koliko noči si žrtvoval za klesanje izvirnih besedil in molitvic, s katerimi si nam požugal tudi na kostanjeviški noči, verjetno vedo le tvoji domači, a vsem bodo v ušesih za vedno zvenejele tvoje tako simpatično speljane kritike. Tvoje nemirno oko je videlo marsikaj in marsikaj doživelo in tvoja roka je znala to zapisati v takšni obliki, da smo razumeli vsi.

Na prelomu tisočletja si bil tri leta tudi odgovorni urednik Kostanjeviških novic, časopisa, ki je oral ledino v našem prostoru, v času, ko informacije še niso bile dostopne v takšni meri, kot so sedaj. Bil si prostovoljec, človek, ki nikoli ni vprašal, koliko mu bodo plačali, svoje življenje si dajal drugim in svoje ideje uresničeval, da bi zadovoljil druge.

Ob svojih treh otrocih si se izkazal tudi kot nežen oče, ki pozna pravljice in zgodbe iz davnine ... in človek, ki ve, kaj so široko odprte oči otroka, ki pričakuje darilo. Koliko malčkov si razveselil s svojim prihodom kot dobri Miklavž in koliko palic za poredne starše si razdelil med nas!

Težko si predstavljamo, da te ne bomo več srečevali na sprehodu s tvojim pasjim prijateljem, težko sprejmemo resnico, da ne boš več oznanil prevzema oblasti v Kostanjevici, težko dojemamo resnico, da so se tvoje tako bogate in raznolike poti ustavile v nekem tistem septembrskem večeru.

Za toliko stvari bi se ti morali zahvaliti, pa nismo imeli priložnosti, za toliko drobnih, a velikih dejanj bi ti morali izkazati spoštovanje, pa smo le tu nemi in nemočni, ker si, nepredvidljivo kot si znal biti v iskrivosti humorja, odšel, ne da bi se poslovili.

Dragi Milan, imel si ljudi, ki so te neizmerno ljubili in ti stali ob strani, imel si svojo ljubo družino, ženo, ki je razumela vihravost in širino tvojega življenja, otroke, ki vsak po svoje stopajo po poti, ki si jim jo začrtal in na njej postavil smerokaze. In imel si nas. A še večji dar je, da je Kostanjevica imela tebe. Čeprav le kratek vek, a za vedno si jo zaznamoval s svojim delom in predanostjo, za vedno boš del našega vsakdana. Kajti to, kar si ustvaril, ni preteklost, ampak zaveza za prihodnost.

• *Melita Skušek*

FOTOUTRINKI

Čiščenje Krke. Foto: Matej Jordan

Volitve. Foto: Matej Jordan

Zmagovalci turnirja v nogometu. Foto: Boris Polovič

Omejitev na Prekopi. Foto: Matej Jordan

Razbito ogledalo. Foto: Matej Jordan

Tamara Obrovac. Foto: Matej Jordan

Tekmovanje rogistov. Foto: Matej Jordan

Vinogradniško predavanje. Foto: Matej Jordan

Trgatev. Foto: Eva Zupan

Slinovce 2008. Foto: Matej Jordan

Ribic na Krki ob Fototaboru. Foto: Matej Jordan

Pletenje vencev. Foto: Matej Jordan

JEDRSKO NADOMESTILO TUDI ZA KOSTANEVICO

Prejšnji teden je Vlada Republike Slovenije na redni, 182. seji spremenila Uredbo o spremembah in dopolnitvah Uredbe o merilih za določitev višine nadomestila zaradi omejene rabe prostora na območju jedrskega objekta. S spremembo uredbe se uvajajo dodatna sredstva za plačilo nadomestila za omejeno rabo prostora in razširja območje, ki je upravičeno do plačila nadomestila. Sredstva se povečajo v višini okoli 2,5 mio EUR. Zavezanec za plačilo dodatnih sredstev je sklad, ki bo financiral razgradnjo nuklearke in gradnjo odlagališča radioaktivnih odpadkov iz NEK. Do sredstev sta po novem upravičeni - poleg občin Krško, Brežice in Sevnica - še občini Kozje in Kostanjevica na Krki. Do vključitve novih občin je prišlo, ker se poveča krožno območje načrtovanja ukrepov za primer jedrske nesreče za obstoječo jedrsko elektrarno NEK iz sedanjega radia 2,5 km na 10 km. Slovenija mora v skladu z zakonom zagotoviti odlagališče za nizko in srednje radi-

oaktivne odpadke. Zato je v uredbi opredeljeno prehodno obdobje, po katerem občine na širšem območju odlagališča, ki se umešča v prostor, dobivajo nadomestilo do sprejema prostorskega akta, ki je potreben za umestitev odlagališča v prostor oz. do 31.3.2009.

• Goran Milovanović

Pogled na Nuklearno elektrarno Krško. Foto: Blaž Šunta

Na podlagi 7. člena Zakona o javnih finančah (Ur. list RS, št. 79/99, 124/00, 79/01, 30/02, 56/02 -ZJU, 127/06-ZJZP, 14/07-ZSPDPO), Zakona o spodbujanju razvoja turizma (Ur. list RS, št. 02/04), določil Pravilnika o postopkih za izvrševanje proračuna Republike Slovenije (Ur. l. RS, št. 13/06, 50/07) in Odloka o proračunu občine Kostanjevica na Krki leto 2008 (Ur. list RS, št. 30/08), objavlja Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, Kostanjevica na Krki

JAVNI RAZPIS ZA SOFINANCIRANJE PROGRAMOV AKTIVNOSTI TURISTIČNIH DRUŠTEV V OBČINI KOSTANJEVICA NA KRKI ZA LETO 2008

I. **Neposredni proračunski uporabnik:** Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, Kostanjevica na Krki.

II. Predmet javnega razpisa:

Predmet javnega razpisa je sofinanciranje izvedenih programov turističnih društev v občini Kostanjevica na Krki, ki so jih izvajali v razpisnem obdobju in vsebujejo naslednje aktivnosti:

- Akcije na področju urejanja okolja za lepšo podobo kraja, ki jih spodbuja turistično društvo:
  - organiziranje in izvajanje čistilnih akcij v kraju;
  - olepšanje kraja z zasajanjem rož, nasadov, gredic;
  - urejanje in vzdrževanje s turizmom povezanih objektov v kraju;
  - organizacija oz. izvajanje raznih ocenjevalnih natečajev povezanih z urejenostjo kraja.
- Urejanje turistične infrastrukture:
  - postavljanje in vzdrževanje pešpoti, učnih poti ter kolesarskih poti;
  - postavljanje in vzdrževanje turistične obvestilne signalizacije in ostale turistične infrastrukture;
- Organiziranje oz. soorganiziranje turističnih prireditev, ki niso samo krajevnega pomena;
- Predstavljanje naravne in kulturne dediščine ter ljudskih običajev za turistične namene;
- Vzgajanje in delovanje turističnega podmladka v okviru turističnega društva, na šolah ali v kraju delovanja TD;
- Sodelovanje z drugimi društvi pri aktivnostih, povezanih s turizmom;
- Spodbujanje lokalnega prebivalstva za sodelovanje pri aktivnostih pospeševanja razvoja turizma (organiziranje oz. izvedba raznih izobraževanj, predavanj, delavnic, razstav, ekskurzij, informiranje in vodenje turistov, itd.);
  - Izvajanje promocijskih in informativnih aktivnosti (predstavitev občine in društev na raznih sejmih, razstavah in drugih prireditvah);
- Oblikovanje in izdajanje propagandnega materiala za promocijo turistične ponudbe (katalogi, zloženke, plakati, zemljevidi,
- videokasete, CD-ji, DVD-ji, spletne strani, itd.);
- Druge aktivnosti, ki se nanašajo na razvoj, pospeševanje in promocijo turizma.

III. Upravičenci za dodelitev sredstev po tem razpisu:

Na razpis se lahko prijavijo turistična društva na območju občine Kostanjevica na Krki, ki izpolnjujejo naslednje pogoje:

- imajo sedež v občini Kostanjevica na Krki,
- so registrirani kot turistično društvo po Zakonu o društvih,
- imajo zagotovljene materialne, prostorske, kadrovske in organizacijske pogoje za realizacijo aktivnosti na področju turizma,
- imajo urejeno evidenco o članstvu, plačani članarini in ostalo dokumentacijo, kot določa Zakon o društvih,
- izvajajo organizirano redno turistično dejavnost s ciljem pospeševanja razvoja turizma na območju celotne občine,
- opravljajo dejavnost na neprofitni osnovi.

Do sredstev iz tega razpisa niso upravičena tista društva, ki imajo iste programe več kot 50 % sofinancirane iz drugih virov občinskega proračuna.

IV. Višina razpoložljivih sredstev :

Okvirna višina sredstev namenjenih za sofinanciranje programov delovanja in aktivnosti turističnih društev je 3.000 EUR na proračunski postavki 5530 Sofinanciranje delovanja turističnih organizacij. Sredstva se delijo na podlagi meril, ki so sestavni del tega javnega razpisa.

V. Rok za črpanje sredstev:

Rok za črpanje odobrenih sredstev je 30.11.2008 v skladu s predpisi, ki določajo izvrševanje proračuna.

VI. Merila za dodeljevanje sredstev:

Vloge bodo ovrednotene na podlagi meril, ki so izražena v točkah po posameznih kategorijah in bodo upošteevane pri razdeljevanju proračunskih sredstev. Pri posamezni vlogi se izvedene aktivnosti, opredeljene v točki II, točkujejo na podlagi vrednosti posameznih kategorij. Vrednost točke se izračuna tako, da se razpoložljivi znesek letnih proračunskih sredstev za ta namen deli z vsoto doseženih točk vseh obravnavanih vlog. Z vrednostjo točke se pomnoži število doseženih točk pri posamezni vlogi in izračuna višina dodeljenih sredstev.

Vrednost posameznih kategorij:

Akcije na področju urejanja kraja, ki jih spodbuja TD: • organiziranje in izvajanje čistilnih akcij • olepšanje kraja z zasajanjem rož, nasadov, gredic • urejanje in vzdrževanje s turizmom povezanih objektov • ocenjevalni natečaji povezani z urejenostjo kraja	80 točk/letno 120 točk/letno 80 točk/letno 120 točk/letno
Urejanje turistične infrastrukture: • postavljanje in vzdrževanje pešpoti, učnih in kolesarskih poti • turistična obvestilna signalizacija in ostala tur. infrastruktura	120 točk/letno 70 točk/letno
Organiziranje oz. soorganiziranje turističnih prireditev: • organiziranje turističnih prireditev, ki trajajo dva in več dni • organiziranje turističnih prireditev, ki trajajo en dan • organiziranje turističnih prireditev, ki trajajo do 5 ur • soorganiziranje prireditev	80 točk/na prireditev 50 točk/na prireditev 30 točk/na prireditev 10 točk/na prireditev
Predstavljanje naravne in kulturne dediščine, ljudskih običajev za turistične namene	30 točk/na predstavitev
Aktivnosti za zagotavljanje turističnega podmladka	50 točk/letno
Sodelovanje z drugimi društvi in KS pri turističnih aktivnostih	20 točk/letno
Spodbujanje prebivalstva za pospeševanje razvoja turizma (organiziranje oz. izvedba izobraževanj, predavanj, posvetov, delavnic, razstav, ekskurzij; informiranje in vodenje turistov itd)	30 točk/na aktivnost
Izvajanje promocijskih aktivnosti (predstavitev občine in društev na raznih sejmih, razstavah in drugih prireditvah)	30 točk/na predstavitev
Oblikovanje in izdajanje promocijskega materiala (katalogi, zloženke, zemljevidi, VHS, CD, DVD, spletne strani)	50 točk/za vsak material
Druge aktivnosti za razvoj, pospeševanje in promocijo turizma	20 točk/letno

VII: Vsebina vloge:

Vloga je sestavljena iz izpolnjenega prijavnega obrazca in naslednje zahtevane dokumentacije:

1. Prijavni obrazec (osnovni podatki o vlagatelju, podatki o vsebini in obračunska vrednost programskih aktivnosti)

2. Kopija odločbe o vpisu društva v register društev z vsemi naknadnimi spremembami
3. Pregledno vsebinsko poročilo o delu društva za leto 2007
4. Pregledno finančno poročilo o delu društva za leto 2007 (prihodki, odhodki), ovrednoteno po posameznih aktivnostih
5. Pregleden vsebinski program dela društva za leto 2008
6. Pregleden finančni načrt za program dela društva v letu 2008 (prihodki, odhodki), ovrednoten po posameznih aktivnostih
7. Pregledno vsebinsko in finančno poročilo društva o že izvedenih programskih aktivnostih TD do 31.8.2008, ovrednoteno po posameznih aktivnostih, ki so predmet javnega razpisa (podroben opis aktivnosti, datum izvedbe, število udeležencev, fotografije izvedenih aktivnosti itd.)
8. Izjava vlagatelja o sprejemanju pogojev javnega razpisa
9. Podpisana vsaka stran vzorca pogodbe

Vloga je popolna, če vlagatelj do predpisanega roka za oddajo vlog v javnem razpisu predloži pravilno izpolnjeno zahtevano dokumentacijo. Vsebina vloge mora biti urejena po zaporedju, ki je določena pri zahtevani dokumentaciji.

VIII. Rok za prijavo in način prijave:

Vloge s priloženo zahtevano dokumentacijo po tem razpisu morajo prispeti najkasneje do ponedeljka, 20.10.2008 na naslov: Občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki.

Pisne vloge morajo biti poslone v zaprtih ovojnica, opremljene z naslovom pošiljatelja in označene z oznako: „Ne odpiraj – javni razpis za programe TD v občini Kostanjevica na Krki“

IX. Odpiranje in obravnava vlog

1. Strokovna komisija, ki jo z odločbo imenuje župan, bo vloge odpirala in ocenjevala ter pripravila predlog prejemnikov sredstev.
2. Odpiranje prejetih vlog bo opravila strokovna komisija v roku 8 dni po razpisnem roku na Občini Kostanjevica na Krki. Odpiranje vlog ne bo javno.
3. Vlagatelje nepopolnih vlog bo komisija v roku osmih dni od odpiranja vlog pozvala, da jih dopolnijo v roku petih dni od prejema obvestila. Nepopolna vloga, ki je predlagatelj v navedenem roku ne bo dopolnil, se zavrže. Vloge, ki bodo pravočasno dopolnjene, vendar neustrezno, bodo zavržene.
4. Prepozno prejete vloge se zavržejo, neutemeljene pa zavrnejo (vloge, ki ne ustrezajo in ne izpolnjujejo razpisnih pogojev in meril).
5. Vse pravočasno prispele in popolne vloge bo strokovna komisija ocenjevala na podlagi meril, ki so sestavni del tega javnega razpisa.
6. Na podlagi predloga prejemnikov sredstev, ki ga pripravi komisija, župan sprejme odločitev o dodelitvi sredstev in izda sklepe o izboru prejemnikov sredstev.
7. Prejemnikom bodo sredstva nakazana 30. dan od prejema podpisane pogodbe in predložitve pisnega zahtevka. Sredstva bodo prejemniki koristili v skladu s sklenjenimi pogodbami.

X. Rok, v katerem bodo potencialni prejemniki obveščeni o izidu razpisa:

Na podlagi predloga komisije o dodelitvi oz. nedodelitvi sredstev odloča župan Občine Kostanjevica na Krki s sklepom v roku 30 dni po izteku razpisnega roka. Istočasno bodo prejemniki pozvani tudi k podpisu pogodb. Če prejemnik v roku osmih dni od prejema sklepa ne vrne podpisane pogodbe, se šteje, da je umaknil vlogo za pridobitev sredstev.

Vlagatelj vloge, ki meni, da izpolnjuje pogoje in merila iz javnega razpisa in mu razpisana sredstva neupravičeno niso bila dodeljena, lahko vložijo pritožbo v roku 8 dni od prejema sklepa. Pritožnik mora natančno opredeliti razloge, zaradi katerih je pritožba vložena. Predmet pritožbe ne morejo biti postavljena merila za ocenjevanje vlog. Prepozno vložene pritožbe se zavržejo. Pritožba se pošlje priporočeno po pošti na Občino Kostanjevica na Krki. Vložena pritožba ne zadrži podpisa pogodb z ostalimi izbranimi predlagatelji vlog. O pritožbi odloči župan, njegova odločitev je dokončna.

XI. Informacije:

Razpisno dokumentacijo lahko zainteresirani, od dneva objave razpisa v Uradnem listu do izteka prijavnega roka, dvignejo v času uradnih ur na občini Kostanjevica na Krki, pri Karli Gašpar .

Dodatne informacije v zvezi z javnim razpisom posreduje Karla Gašpar, tel.08/20-50-618, e-mail: karla.gaspar@kostanjevica.si, v času uradnih ur.

Številka: 322-6/2008

Datum: 17. 9. 2008

Občina Kostanjevica na Krki

Župan

Mojmir Pustoselemšek

OBJAVLJENI ČLANKI - APRIL, MAJ 2008

O Kostanjevici pišejo tudi v drugih časopisih. Članke v knjižnici sproti kopiramo, obiskovalci si zadnje lahko ogledajo na oglasni deski. Vse članke hranimo v posebni zbirni mapi, kjer so za branje na voljo vsem. Pregled člankov bomo redno objavljali tudi v Kostanjeviških novicah.

Objavljeni članki - avgust 2008

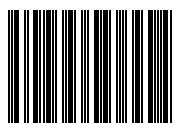
Forma viva 2008	Delo	1.8.08	str. 20
Kostanj, hommage in spreobrnjenje	Nedelo	3.8.08	str. 17
Stare sanje - Festival Noster nostri	Nedelo	3.8.08	str. 32
Odlični pogoji - Forma viva	Slovenske novice	7.8.08	str. 28
Forma viva 2008	Slovenske novice	7.8.08	str. 28
Bogatejši za tri nove skulpture	Dolenjski list	7.8.08	str. 14
Ko vstopiš v svetlobo	Večer	7.8.08	str. 14
Mesec kulture in športa	Dolenjski list	7.8.08	str. 11
Že jeseni z novo podobo	Dolenjski list	7.8.08	str. 10
Kostanjeviški park skulptur še bogatejši	Posavski obzornik	7.8.08	str. 5
Naša prihodnost je v sonaravnem razvoju	Posavski obzornik	7.8.08	str. 3
Kulturna poživitev v režiji Flokarta	Posavski obzornik	7.8.08	str. 4
Obogatena Forma viva	Jana	12.8.08	str. 30
Po obvoznici že konec prihodnjega leta	Dolenjski list	14.8.08	str. 11
Grosskopfs "Hommage"	LZ (Nemčija)	18.8.08	
Poklon Ladu smrekarju	Posavski obzornik	22.8.08	str. 1
Težave zaradi nerešene delitvene bilance	Posavski obzornik	22.8.08	str. 6
Gorjanska cesta lepša in varnejša	Posavski obzornik	22.8.08	str. 7
Njihovih zvezkov je za dve naročji	Živa - priloga DL	avgust	str. 7
Prenovili prvi odsek Gorjanske ceste	Dolenjski list	21.8.08	str. 11
Naredite iz nje, kar si zasluži	Dolenjski list	21.8.08	str. 11
Tri lesene skulpture so zaključile Formo vivo 08	Dobro jutro	23.8.08	
Zahvala za domoljubje	Dolenjski list	28.8.08	str. 11

Objavljeni članki - september 2008

Slikovite poti - Karel Plemenitaš	Dolenjski list	11.9.08	str. 18
Nekaj kot Istra in jazz Tamare Oborvac	Dolenjski list	11.9.08	str. 26
Svet in prostovoljci pomagajo na poti v šolo	Dolenjski list	4.9.08	str. 11
Tamara Oborvac in češki godalni kvartet	Posavski obzornik	4.9.08	str. 10
Obrtna cona Kostanjevica na Krki	Posavski obzornik	18.9.08	str. 6
Šimrakovi metastroji	Dolenjski list	25.9.08	str. 18

KOLEDAR PRIREDITEV

DATUM	DOGODEK	KRAJ	PRIREDITELJ
19.10.	Kostanjev piknik	Bivak LD na Ravneh	PD Polom
19.10.	Jesen na ta malem plac	Oražnov trg	Turistično društvo Kostanjevica na Krki
21.10.	Komemoracija v spomin na padle talce	Na pokopališču	Občina Kostanjevica na Krki
24.10.	Pogovor s Ferijem Lainščkom	Valvasorjeva knjižnica Krško	
30.10.	Čebularska pot		PD Polom
24.06.	Predavanje Alje Pincolič	OŠ Jožeta Gorjupa	
24.10.	Boštjan Pucelj: Izgubljeni v akciji	Lamutov likovni salon	Galerija Božidar Jakac

1854-9284

KOSTANJEVIŠKE NOVICE, izdaja občina Kostanjevica na Krki, Ljubljanska cesta 7, 8311 Kostanjevica na Krki, e-mail: kostanjeviske.novice@gmail.com

Urednik: Goran Milovanović, uredniški odbor: Marjana Krhin, Alenka Žugič Jakovina, Matic Skušek, Alja Pincolič, Matej Jordan

Lektoriranje: Jakob Gašpir, oblikovanje in ilustracije: Janja Grubar, tisk: Utrip Brežice

Naklada 1000 izvodov

ISSN 1854-9284